

Západočeská univerzita v Plzni

Právnická fakulta

VYMÁHÁNÍ PRÁV
Z PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Diplomová práce

Vedoucí práce:

JUDr. Jan Hák, Ph.D.

katedra občanského práva

Autor:

Bc. Josef Havala

Plzeň 2015

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Josef HAVALA**
Osobní číslo: **R10M0051P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Vymáhání práv z průmyslového vlastnictví**
Zadávací katedra: **Katedra občanského práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Přehled důležitých pojmů
3. Práva z průmyslového vlastnické v právním řádu ČR
4. Zákon č. 221/2006 Sb. o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví
5. Průmyslové vlastnictví v právu EU
6. Judikatura k problematice průmyslového vlastnictví
7. Závěr

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:
viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jan Hák, Ph.D.**
Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **26. března 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2015**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
pověřená osoba

V Plzni dne 30. června 2014

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: „Vymáhání práv z průmyslového vlastnictví.“ zpracoval samostatně. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem v práci použil, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.“

.....
.

Bc. Josef Havala

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu práce JUDr. Janu Hákoví, Ph.D. za pomoc, odborné vedení a cenné připomínky, kterými přispěl k vypracování této diplomové práce a své rodině za podporu.

OBSAH

ÚVOD.....	1
1. PŘEHLED DŮLEŽITÝCH POJMŮ	3
1.1. Práva duševního vlastnictví.....	3
1.1.1. Potenciální ubiquita a absolutní povaha práv	4
1.1.2. Dočasnost.....	4
1.1.3. Teritorialita	5
1.2. Nekalá soutěž	7
1.3. Licence	8
1.4. Spotřebitel.....	9
2. PRÁVA Z PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ V PRÁVNÍM ŘÁDU ČR 11	
2.1. Absolutní práva průmyslového vlastnictví.....	11
2.1.1. Právo k patentu.....	11
2.1.2. Právo k užitému vzoru.....	17
2.1.3. Právo k průmyslovému vzoru	18
2.1.4. Právo k topografii polovodičových výrobků.....	19
2.1.5. Právo na označení	20
2.2. další absolutní majetková práva	26
2.2.1. Právo k odrůdám rostlin	26
2.2.2. Právo obchodního tajemství, know-how a goodwill	27
2.3. relativní majetková práva	30
2.3.1. Právo předchozího uživatele nezapsaného označení v poměru k mladšímu právu známkovému a právu k patentu	30
2.3.2. Právo zlepšovatecké	30
2.4. Činnosti nepožívající ochranu práv z průmyslového vlastnictví	31
2.5. Organizace pro správu práv z průmyslového vlastnictví na území ČR .	32
2.5.1. Úřad průmyslového vlastnictví	32
2.5.2. Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.....	32
3. ZÁKON Č. 221/2006 SB. O VYMÁHÁNÍ PRÁV Z PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ	34
3.1. Ústavní prostředky ochrany.....	34
3.2. Soukromoprávní prostředky ochrany.....	35
3.2.1. Oprávněné osoby.....	35
3.2.2. Žalobní nároky	36
3.2.3. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví.....	40

3.3.	Veřejnoprávní prostředky ochrany.....	41
3.3.1.	Další právní úprava na ochranu průmyslových práv	44
3.4.	Spory o průmyslová práva.....	46
4.	PRŮMYSLOVÉ VLASTNICTVÍ V PRÁVU EU	48
4.1.	Organizace EU pro průmyslové vlastnictví	51
4.2.	Mezinárodní smlouvy	53
4.3.	Dohody o unifikaci třídění.....	54
5.	JUDIKATURA K PROBLEMATICE PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ 56	
5.1.	Ochranné známky, posuzování zaměnitelnosti	56
5.2.	Podmínky pro vydání předběžného opatření	59
	ZÁVĚR.....	62
	Resumé	64
	Přehled použitých zdrojů	65
	Seznam tabulek a obrázků	71

ÚVOD

Průmyslové vlastnictví se s rozvojem vědy a techniky stalo velmi cenným majetkem, který potřebuje efektivní ochranu. Cenným však není jen pro držitele, ale přispívá celé společnosti při řešení problémů, se kterými se lidstvo potýká.

Právo průmyslového vlastnictví zažívá rozmach především od 19. století, kdy naplno propuká průmyslová revoluce. Vynálezy, ale i další předměty průmyslových práv potřebují ochranu, která se jim dostala jak na národní, tak i mezinárodní úrovni. Trendem současnosti je harmonizace právních řádů tak, aby úroveň ochrany byla sjednocená. Vzhledem k rychlosti vývoje, jakou můžeme spatřovat jen v posledních letech, se mi zdá obor průmyslových, potažmo duševních práv velmi perspektivní, a proto jsem si jako téma svojí diplomové práce zvolil „Vymáhání práv z průmyslového vlastnictví“.

Primárním cílem ochrany je zajistit, aby se ostatní zdrželi takového jednání, které poškozuje držitele chráněných průmyslových práv. Přesto se tomuto v praxi nelze vyhnout a držitel musí mít možnosti, jak v těchto případech postupovat. Právní řád mu dává nástroje jak svoje práva uplatnit.

Základním cílem této práce je zanalyzovat a popsat prostředky k vymáhání práv průmyslového vlastnictví. V této práci uvedu právní předpisy jak národní tak mezinárodní, které tvoří jádro právní úpravy, zaměřím se i na předpisy Evropské unie, díky jejichž harmonizačním snahám je silně ovlivněna i česká legislativa. Závěr práce tvoří příklady z judikatury, které ukazují, jak se vymáhání práv projevuje v prostředí soudů.

V úvodní kapitole vymezím důležité pojmy, které se nesou napříč průmyslovým právem. Vymezím základní znaky duševního práva, tedy kategorie zastřešující průmyslová i autorská práva. Pro přehlednost uvedu tabulku se systematikou dělení průmyslových a autorských práv. Zmíním se i o rozdílnosti těchto práv a vzájemných vztazích mezi nimi. V neposlední řadě nastíním pojem licence, který dává možnost majiteli či vlastníku práv ekonomicky zhodnotit výsledky jejich práce.

Ve druhé kapitole podrobněji analyzuji jednotlivá průmyslová práva, ať už absolutní či relativní. Charakterizuji jejich právní základy, u některých i historii ochrany. Kapitola obsahuje výčet předmětů, které nejsou chráněny průmyslovým právem. Závěr kapitoly patří organizacím spravující práva z duševního vlastnictví v ČR.

Třetí kapitolu využiji pro rozbor prostředků ochrany, které nabízí náš právní řád. Hlavním tématem této kapitoly je zákon č. 221/2006 o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví včetně popisu směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES. Zmiňuji zde i další předpisy, které jsou důležité pro vymáhání průmyslových práv.

Ve čtvrté kapitole poukážu na nejdůležitější legislativu EU, která má na naše zákony stále větší vliv. Část prostoru je věnována i mezinárodním dohodám a orgánům EU pro průmyslové vlastnictví

V páté kapitole uvedu příklady judikátu, týkající se vymáhání průmyslových práv.

V závěru zhodnotím vytyčené cíle a uvedu shrnutí poznatků, které jsem během zpracování této diplomové práce získal.

1. PŘEHLED DŮLEŽITÝCH POJMŮ

Pro pochopení problematiky průmyslových práv a jejich vymáhání pokládám za potřebné vyložit několik zásadních pojmů, se kterými se bude možno setkat v následujících kapitolách. Stěžejní částí bude vyložení pojmu práva duševního vlastnictví jako celku, ve kterém jej rozdělím, popíšu jednotlivé znaky těchto práv a dále vysvětlím pojmy s tímto související.

1.1. Práva duševního vlastnictví

Definici tohoto pojmu můžeme najít v článku 2 WIPO¹, jejímž signatářem je Československo od 22.7.1970² a jedná se o práva „k literárním, uměleckým a vědeckým dílům, k výkonům výkonných umělců zvukových záznamů a rozhlasovému vysílání, k vědeckým objevům a dále všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké“.³ Postupem času došlo k redefinici tohoto pojmu v TRIPS – Dohodě o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví. Ten vymezuje práva duševního vlastnictví v oddílech 1-7. Konkrétně za duševní vlastnictví považuje autorské práva a práva příbuzná, ochranné známky, zeměpisná označení, průmyslové vzory, patenty, topografie integrovaných obvodů⁴ a ochranu nezveřejněných informací. Zajímavostí je, že 26. dubna se slaví světový den duševního vlastnictví, neboť dne 26. 4. 1970 došlo k nabytí platnosti Smlouvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví.

S právem duševního vlastnictví je možné se setkat v různých oborech lidské činnosti například ve vědě, technice, umění či obchodu. Je zde několik cílů, které sleduje, a to chránit přirozené osobnostní právo k výtvorům ducha a vlastnické

¹ Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví

² Ministerstvo kultury ČR: Členství ČR v nejvýznamnějších mezinárodních autorskoprávních úmlouvách a smlouvách [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=359>

³ Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, čl. 2 viii

⁴ V českém právním řádu se používá termín „topografie polovodičových výrobků“

právo k nehmotnému majetku, chrání hospodářské investice, nepřímo pobízí k hospodářské či tvůrčí činnosti, která vede ke vzniku a využívání ideálních statků. Práva duševního vlastnictví spojuje několik znaků. Jedná se o potenciální ubiquitu, dočasnost, teritorialitu, nehmotnost a absolutní povahu práv.

1.1.1. Potenciální ubiquita a absolutní povaha práv

„Potenciální ubiquita je společnou vlastností nehmotných statků. Touto vlastností je nezávislost na hmotném substrátu, se kterým je nehmotný statek spojován. Nehmotný statek může být opakovaně využit kdekoli a kdykoli neomezeným počtem subjektů, aniž by se jakkoli spotřeboval nebo utrpěl na své podstatě“⁵ Tato vlastnost tedy umožňuje využívat ideální statek bez ohledu na čas, místo, osobu nebo způsob, a to i současně bez toho, aby došlo ke spotřebování či ztrátě kvality předmětu.

Nositel práv duševního vlastnictví, např. autor vynálezu, je výlučným, absolutním pánem. Autorská práva působí erga omnes – vůči všem.

1.1.2. Dočasnost

Většina průmyslových práv s výjimkou ochranných známek má časově omezenou dobu ochrany. Zde je nutné poznamenat, že ne u všech se doba platnosti rovná době účinku. V patentovém zákoně⁶ je uvedena doba platnosti patentu 20 let, od doby podání přihlášky. Nicméně reálná „doba účinků patentu je oproti době platnosti patentu kratší o dobu udělovacího řízení tj. zpravidla o dobu

⁵ POSPÍŠIL, Michal, Jan HÁK a Jana REMIŠOVÁ. Práva z průmyslového vlastnictví. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2007, 231 s. ISBN 978-808-6775-173; s. 97

⁶ Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích,

3 až 6 let⁷. Nutno také dodat, že platnost práva průmyslového vlastnictví je podmíněná řádným placením udržovacích poplatků⁸.

1.1.3. Teritorialita

Územní omezenost ochrany znamená, že „platnost ochranného dokumentu, například patentu je omezena vždy jen na určité území, většinou konkrétního státu nebo území několika států na základě regionální smlouvy – například o udělování evropských patentů.“⁹ Pokud chce majitel práva mít zajištěnou ochranu v různých zemích, musí podat více přihlášek.

Tabulka č.1, Přehled práv z duševního vlastnictví

Absolutní majetková práva	
Absolutní práva průmyslového vlastnictví	Absolutní práva jiného duševního vlastnictví
právo k patentu právo k užitému vzoru právo k průmyslovému vzoru právo topografií polovodičových výrobků práva na označení právo firemní právo známkové	právo autorské práva související s právem autorským právo výkonných umělců právo výrobců zvukových záznamů právo výrobců zvukově obrazových záznamů právo rozhlasových vysílatelů právo televizních vysílatelů

⁷ JAKL, Ladislav. Národní, mezinárodní a regionální systémy ochrany průmyslového vlastnictví. 2., upr. a rozš. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014, 247 s. ISBN 978-80-86855-52-3; s.32

⁸ Výši poplatků a dobu jejich splatnosti stanovuje zákon č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů

⁹ HORÁČEK, Roman. Práva k průmyslovému vlastnictví. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005, xxiv, 424 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 80-717-9879-7; s.178

	právo zveřejnitelů dosud nezveřejněných děl právo nakladatelů zvláštní právo databázové sui generis
Další absolutní majetková práva	
právo k odrůdám rostlin (odrůdové právo) právo obchodního tajemství	
Relativní majetková práva	
právo předchozího uživatele nezapsaného označení v poměru k mladšímu právu známkovému právu k patentu právo zlepšovatelské delikttní práva¹⁰,	

Zdroj: vlastní zpracování

V českém právním řádu jsou zakotveny dva základní okruhy práv k průmyslovému vlastnictví. Jedná se o práva tykající se technické tvůrčí činnosti a druhým okruhem jsou práva na ochranné označení.

Rozlišujeme práva formální tzn. zapisovatelná, kam řadíme většinu práv průmyslových. Právo vzniká zápisem do veřejnoprávních rejstříků, zápis je výkonem veřejné správy. Naproti tomu existují práva neformální tzn. nezapisovatelná, kam řadíme práva podle autorského zákona, právo obchodního tajemství, zlepšovací právo, právo doménových jmen aj. nezapsaných označení.

Souběžná ochrana právem autorským i průmyslovým je možná u předmětů, jejichž povaha to umožňuje. Ochrana průmyslovým vzorem nevylučuje ochranu

¹⁰ např. z nekalé soutěže vyvoláním nebezpečí záměny

prostředky autorského práva. Právní úpravu tohoto problému najdeme v člancích 16 a 17 Směrnice číslo 98/71/ES a dále v článku 96 Nařízení o (průmyslových) vzorech¹¹. Je zde vyjádřeno, že chráněný průmyslový vzor má nárok na ochranu také podle právních předpisů členských zemí. Toto právo vzniká dnem vytvoření či stanovení vzoru bez ohledu na jeho podobu.

1.2. Nekalá soutěž

„Hospodářská soutěž je souběžná snaha soutěžitelů na trhu ohledně určitých výrobků nebo služeb s cílem dosáhnout hospodářského prospěchu či jiné hospodářské výhody, která ovlivňuje jejich hospodářskou činnost.“¹² V rámci hospodářské soutěže rozeznáváme dvě kategorie nevhodného chování, a to protisoutěžní jednání a nekalosoutěžní jednání. Do protisoutěžního jednání řadíme dohody narušující hospodářskou soutěž, zneužití dominantního postavení soutěžitelů a spojování soutěžitelů. Nekalá soutěž je upravená v zákonu o ochraně hospodářské soutěže¹³ a v občanském zákoníku, který stanovuje, že „nekalá soutěž se zakazuje“¹⁴ Demonstrativní výčet v tomto zákoně označuje za závadné chování např. klamavé označování zboží a služeb, vyvolání nebezpečí záměny, parazitování na pověsti závodu, výrobku či služeb jiného soutěžitele, či porušení obchodního tajemství. Pro ochranu před tímto chování je ustanoven zákonem¹⁵ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

¹¹ Nařízení Rady (ES) číslo 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství

¹² HENDRYCH, Dušan. Právní slovník. 3. podstatně rozšířené vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 1459 p. ISBN 978-807-4000-591

¹³ Zákon č. 143/2001 Sb. o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů

¹⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, §2976 odst.1

¹⁵ Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve znění zákona č. 187/1999 Sb

1.3. Licence

Institut realizovaný pomocí licenční smlouvy. Poskytovatel licence uděluje nabyvateli svolení k dočasnému užívání určitého předmětu práv průmyslového vlastnictví. Právo se tedy nepřevádí, ale poskytne oprávnění k vykonávání práv duševního vlastnictví. Písemná forma je obligatorní v případě výhradní licence nebo v případě zápisu licence do veřejného seznamu.

Licenci rozlišujeme na výhradní a nevýhradní, kdy výhradní, neboli také exkluzivní zaručuje nabyvateli, že bude „jediným držitelem licence a zároveň se i poskytovatel zdrží výkonu práva“¹⁶, pokud vykonává práva i poskytovatel, jedná se o tzn. solo-licenci. Tato výhradní smlouva často vede ke vzniku monopolu, pouze jediný výrobce na trhu vyrábí příslušné výrobky. Případné porušování tohoto výhradního postavení hlídá Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Nutno zmínit i tzn. junktimáční kartely – majitel práva nabízí soubor sdružené licence (více licencí), nabyvatel je nucen pro uzavření dohody koupit všechny. Nevýhradní licenci může poskytovatel udělit více osobám a zároveň ji sám používat, tato smlouva je výchozí pokud není výslovně sjednána exkluzivní licence. Pokud bylo smluvně dohodnuto, nabyvatel může poskytnout práva vyplývající z licence i třetím osobám, kdy mluvíme o tzn. podlicenci. Existuje také licence křížová, kdy nabyvatel a poskytovatel se dohodli, že si vzájemně poskytnou licenci. Státní úřady také přistupuje k udělení tzn. nucené licence, pokud majitel právo nevyužívá a nevyužití tohoto právo by bylo v rozporu s veřejným zájmem. Licenci nelze poskytovat na zapsané označení původu výrobků a zeměpisných označení.

Licenci lze udělit bezplatně, za úplatu, a to pevnou částkou nebo podle výnosů plynoucích z licence. Je nutné, aby nabyvatel poskytnul součinnost poskytovateli licence pro stanovení výše takové odměny. Poskytovatel licence zpřístupní veškeré informace nutné k výkonu licence a nabyvatel se zavazuje tyto informace chránit vůči třetím osobám.

¹⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, §2360/1 umožňuje i poskytovateli licence nadále využívat výkon práva, nicméně je nutné toto ve smlouvě ujednat.

Současná právní úprava sjednotila dva druhy licenčních smluv, tedy autorskoprávní a k předmětům průmyslového vlastnictví do jediné, která vychází z autorského zákona. Pro průmyslová práva došlo ke změnám oproti původní úpravě v obchodním zákoníku, kdy nově licenci k průmyslovým právům je možné udělit i bezplatně.

V souvislosti s licenční smlouvou, bych rád zmínit fenomén dnešní doby tzn. franchising. Tato forma podnikání staví na tzv. franchisové licenci. Smluvními stranami smlouvy o získání franchisové licence jsou franchisor, což je firma, která poskytuje licenci a na druhé straně stojí franchisový podnikatel, který smlouvou nabývá licenci k provozování svého podniku na podkladě ověřeného podnikatelského modelu franchisora, včetně know-how a pod jménem franchisora. Cílem franchisingu je poskytnout ucelený funkční komplex. Příjemce (nabyvatel) je samostatný podnikatel. Zavazuje se, že bude poskytovat výrobky nebo služby za odpovídající peníze. Bude využívat personální vedení franchisora, jeho reklamní systém, jeho jméno, ochranné známky, know-how, různá průmyslová práva. Pro získání licence je podmínkou obvykle zaplacení jednorázového poplatku, případně dalších pravidelných ročních úhrad stanovených určitým procentem z obrátu firmy.

1.4. Spotřebitel

V této práci je možné se setkat s pojmem průměrný spotřebitel, který není v českém právní řádu výslovně definován, ale lze jej dovodit pomocí činnosti soudů. Tento pojem se často používá u posouzení, zda došlo k porušení práva.“ Za spotřebitele je považován „průměrný, běžně informovaný, přiměřeně pozorný a obezřetný spotřebitel“¹⁷ Hledisko průměrného spotřebitele nám umožňuje

¹⁷HORÁČEK, Roman, Jiří MACEK a Eva BISKUPOVÁ. Sbírnka správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011, xviii, 612 s. Judikatura (Beck). ISBN 978-807-4003-752; s.519

pochopit, jak dané jednání pochopit. „Advokát, když připravuje žalobu z nekalé soutěže, si musí myslet, co si bude myslet soudce, že si myslel spotřebitel.“¹⁸

¹⁸ Hajn, P. Oslabená ochrana spotřebitelů? K aktuálnímu výkladu směrnice o nekalých obchodních praktikách. *Obchodněprávní revue*, 2009, č. 2, s. 46.

2. PRÁVA Z PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ V PRÁVNÍM ŘÁDU ČR

Legislativní úprava průmyslových práv není obsažena v jednom souhrnném zákoně, ale nachází se v několika samostatných zákonech. Právní předpisy jsou harmonizovány s evropským právem. Základem civilně-právních vztahů je občanský zákoník, který říká: „Vše co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné, je jeho vlastnictvím“¹⁹

2.1. Absolutní práva průmyslového vlastnictví

2.1.1. Právo k patentu

Patentovým právem se rozumí práva spojená s vynálezy. Tvoří jej hmotná část, která zkoumá podmínky pro udělení patentu, účinky patentu. Procesní část upravuje řízení o patentové přihlášce a dalších druzích řízení. Právní řád jej zakotvuje v zákoně č. 527/1990 o vynálezech a zlepšovacích návrzích.

Právní ochrana vynálezů na našem území sahá do 14. století, kdy „Konrád z Kamene získal privilegium na odvodňování dolů, což představuje první doložené privilegium týkající se vynálezu.“²⁰ V časech Rakouska-Uherska je první systémovou vynálezů ochranou na našem území císařský patent z roku 1832. Později byl nahrazen rakouským patentním zákonem z roku 1897²¹. Tento zákon posloužil jako základ pro zákon týkající se prozatímních opatření na ochranu vynálezů²², který byl na území Československé republiky platný do roku 1952. Později platné normy odráží společenské změny, kdy byl patent vnímán jako společenské vlastnictví a patří státu. Se vznikem demokracie vznikla potřeba

¹⁹ Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, §1011

²⁰ TELEČ, Ivo. Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Vyd. 1. Brno: Doplněk, 1994, 344 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 82. ISBN 808576511x, str. 214

²¹ Zákon č.30/1897 ř.z., o ochraně vynálezů

²² Zákon č. 305/1919 Sb., jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezů

návratu ke standartnímu patentovému právu. Realizována byla zákonem č. 527/1990 o vynálezech a zlepšovacích návrzích, který je platný dodnes. K němu přísluší také prováděcí vyhláška č. 550/1990 Sb. o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů. Dále byla zákonem č. 206/2000 Sb.²³ rozšířena ochrana i na biotechnické vynálezy.

Patentové právo chrání vynálezy, znaky vynálezu najdeme v důvodové zprávě k patentovému zákonu. V §3 je uvedeno, „že patenty se udělují na vynálezy, které jsou nové, jsou výsledkem vynálezecké činnosti a jsou průmyslově využitelné.“²⁴ Tyto tři vlastnosti musí být splněny kumulativně. Tímto jsou naplněny hmotněprávní podmínky. Pro vydání patentu je však nutné splnit i procesně-právní podmínky, a to podáním řádně vyplněné patentové přihlášky u Úřadu průmyslového vlastnictví včetně zaplacení nutných poplatků.

Nový vynález je jen v případě, pokud není součástí stavu techniky – novost je chápána absolutně a celosvětově. Stavem techniky rozumíme všechno, co bylo před dnem přihlášky kdekoli na světě jakýmkoli způsobem zveřejněno písemně, ústně či jinak. Stav techniky zahrnuje i vše, co je obsahem přihlášek podaných v ČR s dřívějším právem přednosti, které byly zveřejněny v den nebo po dni, od něhož přihlašovatelí přísluší priorita. Zákon dále vymezuje, co není stavem techniky a tedy není překážkou novosti. „Stavem techniky není takové zveřejnění vynálezu, ke kterému nedošlo dříve než šest měsíců před podáním přihlášky vynálezu a které vyplynulo zjevným zneužitím práv přihlašovatele či právního předchůdce“.²⁵ Dále jde o zveřejnění přihlašovatelem či právním nástupcem na úřední desce nebo úředně uznané výstave v souladu s mezinárodní smlouvou.²⁶ Zákon na tyto případy tzn. předuveřejnění vynálezu pamatuje proto, aby byla odstraněna tvrdost zákona, tedy aby bylo možno i takto prezentované vynálezy přihlásit k patentové ochraně.

²³ Zákon č. 206/2000 Sb. o ochraně biotechnických vynálezů

²⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 527/1990 Sb., část první, strana 3

²⁵ Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, §5 odst.5 písm. a)

²⁶ Úmluva o mezinárodních výstavách, sjednaná v Paříži dne 22.11.1928 (publikována ve vyhlášce č. 46/1932 Sb., o mezinárodních výstavách)

Vynález se považuje za výsledek vynálezecké činnosti v případě, že pro osobu odborníka to není zřejmé ze stavu techniky. Osobu odborníka můžeme definovat jako „průměrně kvalifikovanou osobu s obecným přehledem o stavu techniky v daném oboru.“²⁷

Průmyslová využitelnost znamená možnost opakovatelné realizace. Nesmí tedy být vázána na specifické podmínky, např. přírodní. Jestliže jsou zde pochybnosti o využitelnosti, může být přihlašovatel vyzván k prokázání této vlastnosti. Právo na udělení patentu je dle zákona poskytováno původci vynálezu či jeho právnímu nástupci (např. dědici). Pro udělení patentu je nutné vynález přihlásit u příslušného orgánu, kterým je v ČR Úřad průmyslového vlastnictví. Podáním patentové přihlášky vzniká právo přednosti, tzn. priorita. Priorita platí pro státy, které jsou členy Pařížské unijní úmluvy nebo členy WTO (Světové obchodní organizace). Dnem podání přihlášky začíná běžet dvanácti měsíční lhůta pro mezinárodní ochranu.

Náležitosti přihlášky tvoří vyplněný tiskopis, v němž se uvede kdo je původce. Dále příloha, kde je popis vynálezu včetně tzv. patentových nároků, vyjadřující rozsah očekávané ochrany a přesná specifikace toho, v čem je řešení nové. K přihlášce se připojí trojí vyhotovení výkresů a anotací. Anotace slouží k rešeršním účelům.

2.1.1.1. Přihlašovací řízení

První stádium se nazývá předběžný průzkum a je to souhrn následujících kroků. Po podání přihlášky pracovníci ÚPV zkontrolují, zda jsou splněny všechny formální náležitosti a také jestli není přihlašovaný vynález vyloučen z patentovatelnosti. Nezkoumají se tři znaky. Začíná běžet 12 měsíční lhůta pro podání mezinárodní přihlášky, 18 měsíců po přihlášení je přihláška zveřejněna

²⁷ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. Průmyslové vlastnictví. 2., dopl. a rozš. vyd. Praha: LexisNexis CZ, 2006, 212 s. Studijní texty (LexisNexis). ISBN 80-869-2008-9, str. 31

ve Věstníku ÚPV. Smyslem je, aby široká veřejnost mohla zkontrolovat, co se přihlašuje a mohla podávat připomínky a námítky.

Jestliže ÚPV konstatuje, že vynález nesplňuje předpoklady patentovatelnosti, přihlášku zamítne a vydá správní rozhodnutí o zamítnutí. Proti tomuto rozhodnutí je možné podat rozklad. O něm rozhoduje předseda ÚPV. Pokud i rozklad zní neúspěšně, lze se obrátit na Nejvyšší správní soud dovoláním. Lhůta je 1 měsíc.

Žádostí o provedení úplného průzkumu se řízení dostává do druhé fáze. Přihlašovatel zaplatí poplatek. ÚPV zkoumá 3 základní znaky. Rešeršní pracovníci zadají anotaci do rešeršní databáze a zkoumají, zda takový vynález už nepožívá patentové ochrany. V případě kladného vyřízení ÚPV vydává patent neboli tzn. patentovou listinu. Právní účinky patentu běží po té, co je zveřejněn ve Věstníku ÚPV.

Doba platnosti patentu je dvacet let v případě, že majitel řádně platí každoroční udržovací poplatky. Patent zaniká uplynutím doby platnosti patentu, nezaplacením poplatku, či písemným prohlášením majitele, kde se patentu dobrovolně vzdá.

2.1.1.2. Přihlašování vynálezů do zahraničí

U průmyslových práv platí princip teritoriality, tedy vynález platí v tom státě, kde je řádně přihlášen. Vznik mezinárodního obchodu dal podnět ke vzniku Pařížské unijní úmluvy, která překonává teritoriální omezení. Existuje trojí způsob jak vynález do zahraničí přihlásit.

Národní cesta je tradičním způsobem jak patent přihlásit a spočívá v podání přihlášky přímo v každém státě, kde ho chce mít chráněn. Je to cesta nákladná, vynálezce musí investovat do patentového zástupce, který je oprávněný k zastupování přihlašovatele před příslušným úřadem a zaplatit poplatky v jejich měně. Přihláška musí být kompletní tedy obsahovat tiskopis, anotace a patentový nárok a vyžaduje se přeložení do úředního jazyka úřadu. Nevýhodou je nestejně silná patentová ochrana a různá výše udržovacích poplatku, což souvisí s administrativní náročností udržování této ochrany.

Pro evropské země je výhodné použití tzn. Evropského patentu. Právní základ má v Úmluvě o udělování evropských patentů, tzn. Mnichovská úmluva z roku 1973, s platností od roku 1978 zavedla pro smluvní státy jednotná pravidla pro udělování patentu, vynálezce má možnost získat patentovou ochranu ve více státech. Byl zřízen Evropský patentový úřad (dále EPÚ) se sídlem v Mnichově. Úroveň ochrany je pro všechny státy, kde je registrován, stejná. Evropský patent není nutné mít ve všech státech Úmluvy. Evropskou patentovou přihlášku lze podat přímo u Evropského patentového úřadu v Mnichově či v na pobočce v Haagu nebo v kanceláři v Berlíně, případně prostřednictvím Úřadu průmyslového vlastnictví. Přihláška musí obsahovat všechny náležitosti a musí být přeložena do jednoho z úředních jazyků EPÚ tedy anglicky, německy, nebo francouzsky. Výsledkem je velmi silný patent, rešeršní činnost je na vysoké úrovni.

Mezinárodní ochrana je realizována pomocí mezinárodní přihlášky na základě smlouvy o patentové spolupráci PCT přijaté ve Washingtonu v roce 1970 s účinností 1980. Přihlášku je možné podat pro všechny smluvní státy. Řízení je rozděleno do 2 fází. V mezinárodní fázi se přihláška podá k ÚPV, který jej po kontrole formálních náležitostí postoupí EPÚ. Ten provede jednotný evropský průzkum a přihlašovatel se může rozhodnout, zda bude v řízení pokračovat. Národní fáze umožňuje přihlašovatelovi podat přihlášku do smluvních zemí, kdy se obvykle již průzkum neprovádí.

2.1.1.3. Evropský patentový úřad

Vznikl na základě Evropské patentové úmluvy²⁸ v roce 1973. Za jeho sídlo byl zvolen německý Mnichov. Pobočka je i v nizozemském Haagu. Jedná jeden z orgánů Evropské patentové organizace, jejichž členové mohou k Úřadu podávat své přihlášky. Prezident Úřadu stojí i v čele Organizace. Přihlášky se podávají v jednom z úředních jazyků Úřadu a to anglicky, francouzsky nebo německy. Pro posouzení žádosti má Úřad svoje rešeršní oddělení. O stížnostech rozhoduje

²⁸ Úmluva o udělování evropských patentů z 5. října 1973

Stížnostní senát, při mimořádně závažných otázkách se přidává Velký stížnostní senát, jehož stanovisko je závazné pro další projednávání. Evropský patent mohou občané ČR podávat od 1.7.2002 kdy jsme Úřad vede trojjazyčně Evropský patentový věstník a Úřední list Evropského patentového úřadu.

2.1.1.4. Biotechnické vynálezy

Vynálezy se speciální předmětem ochrany. Předmětem biotechnického vynálezu je biologický materiál, který obsahuje genetickou informaci a je schopný se rozmnožovat, a také materiál, který se již v přírodě vyskytuje, ale lze ho technickým způsobem vyrobit v laboratorních podmínkách, např. mikroorganismy, buňky, plazmy a nukleové sekvence. Patentovatelnost se vztahuje i na rostliny a zvířata, ale pokud se neváže jen ke konkrétnímu plemeni či odrůdě, je to biologický postup. Pokud toto vede k vytvoření nové odrůdy, přechází se do režimu práva odrůdového.

Biotechnologický vynález je patentovatelný při splnění stejných znaků jako běžný vynález a musí tedy být, nový, průmyslově využitelný a být výsledkem vynálezecké činnosti. Zákon²⁹ výslovně zakazuje patentovat biotechnologický vynález v rozporu s dobrými mravy nebo veřejnou morálkou. Dále modifikace genetické identity zvířat, která by vedla k utrpení zvířete, aniž by to přineslo medicínský užitek. Např. Harvardská onkomys³⁰ – trpěla silným rakovinovým bujením. Zákon také zakazuje klonování a modifikace lidského genofondu. Není možné patentovat lidské tělo v různých fázích vývoje a lidská embrya, výjimkou jsou přístroje k léčbě embryí.

Vzorky se musí doložit k přihlášce, Masarykova univerzita v Brně je pro účely patentového řízení ukládací institucí se statutem mezinárodního místa pro uložení mikroorganismů určených k patentování. Správní řízení, práva majitele, či vyčerpání práv jsou stejná jako u patentu.

²⁹ Zákon č. 206/2000 Sb. o ochraně biotechnických vynálezů

³⁰ KELLER, Jan. Patenty na mutanty. „Poslední generace“. roč. 1997, č. 2.

2.1.2. Právo k užitému vzoru

Užitné vzory mají historický původ v Německu, kde na konci 19. století byl přijat zákon o užitných vzorech³¹. V meziválečném období probíhaly diskuze o zavedení tohoto institutu, avšak legislativně se tato snaha projevila až v devadesátých letech minulého století. Upravuje zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech. Užitné vzory jsou technická řešení, která ale nemají vynálezeckou úroveň vyžadovanou pro vynález. Užitný vzor jako technické řešení charakterizují 3 znaky: novost, průmyslová využitelnost a řešení přesahující rámec pouhé odborné dovednosti.

Správní řízení je výrazně jednodušší, rychlejší a méně nákladné. Provádí se pouze formální průzkum přihlášky, ÚPV za splnění základních podmínek zapíše užitný vzor do rejstříku – tzv. registrační princip. Plný průzkum provádí až tehdy, pokud 3. osoba podá návrh na výmaz užitého vzoru, tedy jej napadne.

Celková doba platnosti užitého vzoru je maximálně 10 let. Doba ochrany trvá 4 roky, ale na žádost majitele ji lze prodlužovat dvakrát o tři roky. Další výhodou je institut konverze (odbočení). Přihlašovatel žádající o patent, zjistí, že na patent nedosáhne, tak odbočí a požádá o zapsání užitého vzoru. Stále má právo přednosti.

Majitele užitého vzoru má právo monopolně využívat užitný vzor, prodat jej, udělit licenci, dát do zástavy, prodat užitný vzor spolu s podnikem. Majitel má zápočetní právo.

³¹ ČADA Karel.: STRATEGIE PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, str.133

2.1.3. Právo k průmyslovému vzoru

Právní ochrana designérského řešení se nazývá průmyslový vzor. Historicky první ochrana na našem území byla zakotvena rakouským zákonem č. 237/1858 ř.z., daný na ochranu vzorků a modelů k výrobkům průmyslovým, kdy s různými modifikacemi tato úprava vydržela až do roku 1952. Současnou legislativu reprezentuje zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů.

Průmyslovým vzorem se rozumí plošný nebo prostorový „vzhled výrobku, spočívající zejména ve znacích linií, obrysů, barev, tvaru, struktury nebo materiálů výrobku samotného, nebo jeho zdobení.“³² Výrobkem se rozumí řemeslně nebo průmyslově vyrobený plošný nebo prostorový předmět. Design musí být hmatatelný, jde o vizuálně vnímatelnou vlastnost výrobku, netýká se jeho technické nebo konstrukční podstaty.

Výrobkem je průmyslově nebo řemeslně vyrobený předmět, včetně součástí určených k sestavení do jednoho složeného výrobku, dále grafický symbol a typografický znak s výjimkou počítačových programů.

Pro ochranu je nutné, aby vnější vzhled byl nový a měl individuální povahu, pak splní podmínky pro udělení ochrany průmyslovým vzorem. „Průmyslový vzor se považuje za nový, nebyl-li přede dnem podání přihlášky nebo přede dnem vzniku práva přednosti zpřístupněn veřejnosti shodný průmyslový vzor.“³³ Výjimku před uveřejněním tvoří případ, kdy průmyslový vzor ukáží při důvěrném obchodním jednání, musím ale obchodního partnera upozornit, že je to důvěrné, aby mlčel. Může dojít i ke zneužití práva neoprávněnou osobou.

Zákon definuje individuální povahu průmyslového vzoru slovy: „jestliže celkový dojem, který vyvolává u informovaného uživatele, se liší od celkového dojmu, který u něj vyvolává průmyslový vzor zpřístupněný přede dnem podání

³² Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů, §2 odst. a)

³³ Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů, §4

příhlášky“³⁴. Informovaný uživatel je pracovník ÚPV, který musí být kvalifikovaný specialista v oboru, nikoliv pouhý běžný konzument. Výluku tvoří přenesení výrobku na jiný druh a změna materiálu nebo barvy.

Správní řízení se zahajuje dnem podání přihlášky a přihlašovatelé vzniká prioritou. Pracovník ÚPV zkoumá dvě podmínky ochrany – novost a individuální povahu výrobku. Náležitosti přihlášky tvoří údaje o přihlašovatelé, projevená vůle o zápis a dále výkres či fotografii, kde žadatel vyobrazí průmyslový vzor, pro upřesnění vzhledu výrobku. Pokud jsou splněny všechny náležitosti a výrobek bude splňovat dva požadované znaky, ÚPV vydá Osvědčení o zápisu průmyslového vzoru. Průmyslový vzor do rejstříku je oznámen úřadem ve Věstníku ÚPV. Práva majitele průmyslového vzoru jsou stejná jako práva majitele patentu.

Komunitární průmyslový vzor – uděluje Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu (OHIM) se sídlem ve španělském Alicante. Doba ochrany průmyslového vzoru je 5 let od přiznaného data podání přihlášky. Obnovení ochrany je možné i opakovaně, vždy na dalších 5 let. Celková doba ochrany průmyslového vzoru je maximálně 25 let.

2.1.4. Právo k topografii polovodičových výrobků

S rozvojem výpočetní techniky vznikla společenská potřeba ochrany topografií polovodičových výrobků. První zákon na jejich ochranu byl přijat v USA roku 1984. Naše legislativa tento zákon přijala a používá se dodnes. Zákon pojem topografie definuje jako „sérii zafixovaných nebo zakódovaných vzájemně souvisejících zobrazení, znázorňující trojrozměrné trvalé uspořádání vrstev, z nichž se polovodičový výrobek skládá, přičemž každé zobrazení znázorňuje vzor jedné vrstvy polovodičového výrobku nebo jeho části, popřípadě povrchu

³⁴ Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů, §5

polovodičového výrobku v jednotlivých stupních výroby nebo jeho částí“.³⁵ Jedná se zkráceně o uspořádání integrovaného obvodu.

Při naplnění dvou znaků, čili integrovaný obvod je výsledek tvůrčí činnosti a toto řešení není v prostředí průmyslových polovodičů běžné, je možné takový objekt chránit. Ochrana běží po dobu 10 let a počátkem lhůty je konec kalendářního roku, kdy ochrana vznikla. Ochrana se vztahuje na pirátské/nelegální kopírování topografie. Nikoli však na technologii užitou při vytváření topografie nebo výrobě polovodičového výrobku, ani na informace uložené v tomto výrobku.

Správní řízení je zahájeno podáním přihlášky k ÚPV a po kladném přezkumu formálních náležitostí je topografie zapsána do příslušného rejstříku. Přihlašovatel obdrží Osvědčení o zápisu topografie. ÚPV zápis oznámí ve Věstníku ÚP

2.1.5. Právo na označení

Práva na označení jsou někdy vyjímána z práv průmyslového vlastnictví a chápána jako tvůrčí práva, ale v této práci je sem řadíme. Důležitá je jejich úloha při ochraně spotřebitele. Identifikují výrobce nebo výrobky, což je důležité zejména v konkurenčním prostředí. Svoji hodnotou mohou převyšovat hmotný majetek podnikatele. Nejhodnotnější značkou v roce 2014 se již podruhé po sobě stala značka Apple s hodnotou 118,863 milionů dolarů³⁶. Předstihla tak dlouholetého lídra Coca-Colu.

2.1.5.1. Ochranné známky

Ochranné známky upravuje zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách. Ochranná známka má více funkcí. Individualizuje svého nositele, slouží

³⁵ Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, §2

³⁶ Interbrand. [online]. [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://bestglobalbrands.com/2014/apple/>

k orientaci spotřebitelů na trhu, chrání spotřebitele. Slouží také jako marketingový nástroj, propaguje výrobek či službu. Ochranná známka působí erga omnes. Majitel má absolutní právo. Od účinnosti zákona o ochranných známkách se rozšířil okruh osob, které mohou registrovat ochrannou známku a kromě podnikatelů to je téměř kdokoliv, i státní orgán či orgán územní samosprávy.

Přihlašovatel k přihlášce ochranné známky přikládá seznam výrobků a služeb, u kterých hodlá ochrannou známku používat a jen pro ty je známka registrovaná, tzn. že stejná ochranná známka může být registrována jiným subjektem pro jiné výrobky.

Ochranná známka musí splňovat několik znaků. Především musí být schopna grafického znázornění. OHIM čelil pokusům zaregistrovat si známky čichové nebo zvukové. Zvuk však lze ochránit pouze jako notový zápis. Čichová známka však historicky udělena byla a to výrobcí golfových míčků, které při otevření balení měly vůni čerstvě posekané trávy³⁷. Formy možných znázornění jsou kresba, slova včetně osobních jmen, písmena tvar či obal výrobku, barva³⁸. Dalším znakem je způsobilost odlišit výrobky nebo služby rozlišovací způsobilostí je tzn. distinktivita.

Ochranná známka jako jediná v rámci průmyslových práv má neomezenou dobu právní ochrany, podmínkou je řádné placení udržovacích poplatků.

Podle vzhledu rozlišujeme ochranné známky slovní, obrazové, prostorové a kombinované. Dle typu ochrany pak známky národní, mezinárodní, komunitární a všeobecně známé. Všechny tyto známky se posuzují jako tzv. starší ochranné známky. Nelze, aby si jiný registroval staré ochranné známky později.

Správní řízení probíhá před registračním orgánem, tedy ÚPV. Každá ochranná známka potřebuje vlastní přihlášku. Kromě obecných náležitostí je důležité v přihlášce uvést „seznam výrobků nebo služeb, pro něž se požaduje zápis ochranné známky a znění nebo plošné vyobrazení přihlašované ochranné

³⁷ Platnost této známky již před 7 lety skončila a nebyla obnovena. Patria. [online]. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/pravo/1983224/jak-popsat-vuni-aneb-cichove-znamky-v-eu.html>

³⁸ musí se odlišovat – např. fialová kráva Milka

známky.³⁹ Přihláškou vzniká priorita. Zveřejněním ve věstníku počíná běžet 3 měsíční lhůta, pro podání námitek. Proces je však stížen správním poplatkem a je nutné doložení rozhodných důkazů. Dále je možné až do doby zapsání ochranné známky uplatit tzv. připomínky.⁴⁰ Zde se již správní poplatek neplatí a nejčastějším důvodem, který poté ÚPV prověřuje, jsou absolutní překážky.

Absolutní překážky zkoumá ÚPV ex-offo a jde o překážky z důvodu nemožnosti grafického znázornění, absence rozlišovací způsobilosti, označení druhovým jménem (případ Májka, Hamé s.r.o, kdy jiný výrobce použil název „Májka“ jako druhový název pro paštiku⁴¹). Dále pro rozpor s dobrými mravy, ochranné známky schopné klamat spotřebitele.

Tabulka č. 2, Přehled ochranných známek v České republice

Ke dni 31. 12. 2013 v České republice platilo:	
1 102 812 ochranných známek z toho:	784 975 nadnárodních s účinností pro celou EU
119 717 národních CZ	
101 765 mezinárodních s účinností pro CZ	
96 355 mezinárodních s účinností pro EU	

Zdroj: Vlastní zpracování údajů dostupných na stránkách ÚPV⁴²

³⁹ Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (dále o ochranných známkách), §19 odst. 2 písm. d)

⁴⁰ Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, §24

⁴¹ viz. rozhodnutí ÚPV z roku 1996

⁴² Úřad průmyslového vlastnictví: Výroční zpráva 2013 [online]. [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:<http://www.upv.cz/cs/publikace/rocenka/rocenka.html>

2.1.5.2. Označení původu a zeměpisná označení

Upravuje zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení. Tímto zákonem byla česká právní úprava sladěna s právem komunitárním, kdy se vychází z Nařízení Rady (ES) č. 510/2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin později nahrazené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012, o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin. Je to také součást průmyslových práv, té podmnožiny průmyslových práv na označení. Na území ČR byla tato práva chráněna vždy mezi prvními celosvětově, přestože jiné státy tuto ochranu neměly nebo ji měly v menší míře. Na území českých zemí byly lokální výroby, které vykazovaly určité znaky, měly určitou jakost danou místními podmínkami jako přírodní či lidské činitele. Vyvinuly se tradiční výrobky, které vykazují určitou jakost, která je dána tím, že výrobek pochází právě z tohoto konkrétního místa. Na úrovni komunitární jsou chráněny jen potraviny, nikoliv řemeslné výrobky. Česká republika má ochranu i na řemeslné výrobky.

Označením původu výrobků i služeb podle zákona, se rozumí název země určitého místa, nebo oblasti, souhrnně území, používaný k označení zboží, pokud jsou kumulativně splněny následující 3 podmínky:

- zboží pochází z tohoto území
- vlastnosti či kvalita takového zboží je dána výlučně nebo převážně tím, v jakém zeměpisném prostředí vzniká, se zohledněním jeho příznačných přírodních a lidských faktorů
- procesy výroby, zpracování a příprava tohoto zboží probíhají v tomto vymezeném území.

Pro spotřebitele je toto označení daleko důležitější, protože zaručuje, že zboží bylo vyrobeno v tomto určitém místě a ne jinde. Naproti tomu ochranou známku může používat ten, kdo je jejím majitelem a označuje jí své výrobky a služby, ať už se produkty vyrábí kdekoli na světě. To je také důvodem padělání označení původu neboť spotřebitelé na tyto označení kladně reagují a svůj výběr na něm často zakládají.

Zeměpisná označení jsou podobně definována v zákoně⁴³, tzn., je to název území, který se používá k označení zboží, pokud toto zboží pochází z tohoto území, zboží má určité vlastnosti, pověst, kvalitu, která se přičítá tomuto zeměpisnému původu, výrobě, zpracování a příprava tohoto zboží probíhá ve vymezeném území. Vazba k území je volnější, respektive území je většinou širší. Nejedná se o skutečně lokální místo, měřítkem je spíše území celého státu. Příkladem je české pivo, které se stalo i komunitárním zeměpisným označením⁴⁴.

Označení původu výrobků a zeměpisná označení jsou dva rovnocenné systémy právní ochrany v rámci poskytované úrovně ochrany. Zeměpisná označení jsou v našem právním řádu od roku 2001. Komunitární označení původu výrobků a zeměpisná označení registruje Evropská komise.

Zápis nebude proveden u takových označení, které jsou schopny, i přes doslovně pravdivé označení území vyvolat tzn. mylnou domněnku o původu zboží. Příkladem by byl prodej benátského skla v Benátkách nad Jizerou, kdy spotřebitel by mohl nabýt mylného dojmu, že jde o italský produkt. Dále nelze zapsat příliš obecné označení druhu zboží aniž by bylo rozhodující, zda produkt z této oblasti skutečně pochází – např. uherský salám. Zároveň nelze zapsat chráněné označení, které má už jiný subjekt v rámci jiného průmyslového práva zapsaný – tzn. starší právo. Označení původu a zeměpisné označení není označením na výrobcích začínající slovy made in, produced in což jsou pouze údaje o místě výroby, nepodléhá zákonné ochraně.

Řízení o zápisu je postavené na principu registračním a principu teritoriality. Je vedeno u ÚPV, kde je příslušný rejstřík veden. Žádost může podat Sdružení výrobců či nebo zpracovatelů tedy právnická osoba, nebo jednotlivá FO či PO která jako jediná produkuje zboží na daném území. Známým příkladem je Sdružení výrobců Hořických trubiček, které v roce 2007 získalo chráněné

⁴³ Zákon č. 452/2001 Sb. o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele, §2 písm. b)

⁴⁴ Nařízením Rady (ES) č. 1014/2008, o zápisu určitých názvů do Rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení (České pivo (CHZO), Cebreiro (CHOP))

zeměpisné označení pro země EU⁴⁵ Všichni pekaři trubiček, kteří mají provozovnu umístěnou na území Hořic a okolí mají právo být přijati za člena sdružení a používat toto označení. Další pekař už nebude samostatně žádat o zápis označení původu. Stanovy sdružení nesmí být diskriminační. Samostatný žadatel může být i osoba se sídlem či bydlištěm mimo území ČR. Musí však být v řízení kvalifikovaně zastoupen advokátem či patentovým zástupcem.

Žadatel připojí k žádosti doklad o tom, že provozovnu, kde vyrábí zboží, má umístěnu na tom území, což doloží výpisem z katastru nemovitostí, případně nájemní smlouvou. ÚPV zkoumá, zda je zboží skutečně vyráběno v daném území. Není zde žádné právo přednosti. Při splnění všech zákonných podmínek, ÚPV zapíše do rejstříku, zápis oznámí ve Věstníku ÚPV a žadateli vydá Osvědčení. Jednou zapsané právo má časově neomezenou dobu ochrany, v případě řádně zaplacených udržovacích poplatků.

Zrušení zápisu může mít dvě příčiny. Prvním důvodem je zrušení na návrh. Návrh může podat dotčená osoba, tedy FO nebo PO která se cítí být ohrožena, často konkurence. Další možností je zrušení z podnětu příslušného kontrolního orgánu - u potravin státní orgán Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI). U označení původu a zeměpisných označení, které se týká potravin, má tady významná kontrolní oprávnění a sankční pravomoc. Iniciativy se může ujmout i z vlastního podnětu ÚPV, zápis zruší v případě, že se dodatečně zjistí, že zapsané označení nevyhovuje podmínkám stanovených zákonem.

Druhým důvodem pro zrušení je, že ten výrobek, který je potravinou nebo zemědělským výrobkem nesplňuje podle nálezu kontrolního orgánu (SZPI) požadavky, které stanovuje tzv. specifikace. SZPI kontrolovaný subjekt vyzve k nápravě, udělí mu lhůtu k odstranění nedostatků a pokud toto nesplní, podá pokyn ÚPV, aby označení zrušil.

⁴⁵ viz. Sdružení výrobců Hořických trubiček: O firmě [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.horicketrubicky.eu/o-firme-janka.php>

2.2. další absolutní majetková práva

2.2.1. Právo k odrůdám rostlin

Zákonem chránícím práva k odrůdám rostlin č. 408/2000 Sb. se ČR přiklonila k evropskému chápání odrůdového práva. Předchozí právní úprava umožňovala ochranu i odrůdám nových zvířat. V současném pojetí není možné vytvořit nový druh zvířete. Ty jsou zachycena v plemenných knihách.

Pojem odrůda je vymezen v Mezinárodní úmluvě na ochranu nových odrůd rostlin jako „skupina rostlin náležející k nejnižšímu stupni botanického třídění, jenž může být, bez ohledu na to, zda jsou zcela splněny podmínky pro udělení práva šlechtitele“⁴⁶. Zákon zadává podmínky, nutné pro zapsání nové odrůdy. Jde o novost, kdy rozmnožovací materiál či materiál ze sklizně nebyl poskytnut třetím osobám⁴⁷, mimo výjimek v § 4/2 a-c. Dalším znakem je genetická odlišnost odrůdy, od ostatních obecně známých odrůd. Zákon č. 219/2003 v §26 stanovuje požadavky na uniformitu a stálost odrůdy. Poslední podmínkou je název odrůdy dle §5, který si musí šlechtitel vybrat.

Práva k odrůdám rostlin se neregistrují u ÚPV, je k tomu zřízen zvláštní správní úřad: Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Ten přijímá žádosti od šlechtitelů a posuzuje je. Podáním vzniká právo přednosti. Ochrana se nazývá šlechtitelské osvědčení a zapisuje se do Věstníku ústavu. Ústav vede rejstřík chráněných odrůd rostlin.

Ochrana trvá 25 let a počátek lhůty je datum udělení šlechtitelského osvědčení. Pro odrůdy chráněných dřevin, chmele, vinné révy a brambor je ochranná lhůta 30 let. Po jejím uplynutí ochrana zaniká, stejně jako v případě nezaplacení udržovacího poplatku. Velmi obtížná je vymahatelnost.

⁴⁶ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 68/1994 Sb., o přístupu k Mezinárodní úmluvě na ochranu nových odrůd rostlin, ze dne 2. prosince 1961, ve znění revidovaném v Ženevě dne 10. listopadu 1972 a 23. října 1978, Čl. 1 (vi)

⁴⁷ Zákon č. 408/2000 Sb. o ochraně práv k odrůdám rostlin, § 4/1 a + b

2.2.2. Právo obchodního tajemství, know-how a goodwill

Na rozdíl od předchozích práv nemají tyto práva samostatný zákon, který by upravoval jejich ochranu. S právní úpravou se však setkáváme v základních předpisech soukromého práva, jak v dnes již neúčinném obchodním zákoníku⁴⁸ či aktuálně účinném občanském zákoníku. Mezinárodní úpravu nalezneme v multilaterální dohodě TRIPS, kde v oddílu 7 Ochrana nezveřejněných informací, navazuje na článek 10 bis Pařížské úmluvy ohledně ochrany před nekalosoutěžním jednáním. „Osoby mají chránit tajné informace jim svěřené v souladu s čestnou komerční praxí.“⁴⁹

2.2.2.1. Obchodní tajemství

Obchodním tajemstvím nazýváme takové skutečnosti, které kumulativně splňují zákonem dané znaky⁵⁰, a to konkurenční významnost, určitelnost, ocenitelnost, nedostupnost v daných obchodních kruzích, souvislost se závodem a ochrana zaručená vlastníkem. Konkurenční významnost obchodního tajemství odlišuje držitele od konkurence např. zdokonaleným postupem a v rámci segmentu mu dává silnou pozici při prosazování se na trhu. Určitelnost vyjadřuje, aby za obchodní tajemství byly považovány skutečnosti s určitým stupněm konkrétního vyjádření⁵¹. Řadíme zde způsoby kontroly výroby, seznamy odběratelů či dodavatelů, koncepty prodeje aj. Ocenitelnost obchodního tajemství tkví především v hodnotě důsledků, které by nastaly vyzrazením tajemství, a byly sto ovlivnit hospodářský výsledek podnikatele v současné době

⁴⁸ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, § 17, kde nalezneme definici obchodního tajemství

⁴⁹ Dohoda TRIPS, ČL 39 -) Pro účely tohoto ustanovení "způsob, který je v rozporu s čestnou komerční praxí", bude znamenat přinejmenším praktiky jako porušení kontraktu, porušení důvěry a navádění k porušení a zahrnuje získání nezveřejněných informací třetími stranami, které věděly nebo dopustily hrubé nedbalosti, když opomenuly se dozvědět, že takové praktiky zahrnují jejich získání.

⁵⁰ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 504

⁵¹ ČADA Karel.: STRATEGIE PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, str.190

i v budoucnu. Ochranu může vlastník zajistit několika způsoby utajení. Technické zabezpečení prostřednictvím mechanické ochrany trezorů, elektronicky pomocí hesel či organizačními prostředky ve formě dohledu nad organizací přístupu osob např. zaměstnanců. Právní ochrana umožňuje, aby se zaměstnanci zavázali mlčenlivostí, s obchodními partnery pomocí smluvní vázanosti.

Zákon definuje porušení obchodního tajemství jako jednání, jímž jednající jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži⁵²

Od obchodního tajemství musíme odlišit tzn. důvěrné informace, kdy se jedná o informace sdělené při jednání o uzavření smlouvy. Jejich vyzrazení by mohlo poškodit stranu dohody a je nutné je chránit před uveřejněním a zneužitím.

2.2.2.2. Know-how

Pojem byl dříve definován ve vyhlášce ÚPV, v současné době pojem know-how je možné najít v nařízení Komise, která jej definuje jako „soubor nepatentových technických informací, které jsou tajné, podstatné a vhodným způsobem identifikovatelné“⁵³. Tajnost spočívá v nedostupnosti informace pro konkurenci a tím i v získání jistého náskoku před ní. Podstatné znamená, že informace jsou pro výrobní či jiný proces důležité, užitečné a svému majiteli či držiteli licence přináší výhodu, kterou jiní soutěžitelé nemají. Identifikovatelnost know-how je způsob jakým se rozpoznává, že splňuje 2 předchozí znaky. Musí být popsáno v takovém rozsahu, aby identifikace byla přesvědčivá.

Není nikde registrováno ani jej nelze formálně chránit. Lze jej pouze podružít pod obchodní tajemství a zvolit nekalosoutěžní ochranu. Know-how má společné

⁵² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, §2984

⁵³ Nařízení Komise (ES) č. 2659/2000 ze dne 29. listopadu 2000 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod o výzkumu a vývoji, čl.2

znaky s obchodním tajemstvím, Eliáš⁵⁴ tvorbu definice, která by je odlišila však odmítá, z praktického hlediska by význam nebyl jiný, než samoúčelný.

2.2.2.3. Goodwill

Znamená dobrou pověst podnikatele. Goodwill představuje hodnotu, která odlišuje podnikatele v soutěži a představuje personální obsazení podniku, výjimečné odběratelsko-dodavatelské vztahy, povědomí, image či vnímání firmy potenciálními zákazníky.

V ekonomické rovině představuje „rozdíl mezi tržní hodnotou a aktivy firmy (snížené o závazky).“⁵⁵ Goodwill podniku je tedy výsledek dlouhodobého působení podniku na trhu. Projektují se do něj náklady a působení reklamy, aktivity společnosti a tím utvářené renomé či tradice. Vysoký goodwill zvyšuje hodnotu firmy a v očích spotřebitelů stoupá prestiž a hodnota výrobků, mají vysoké procento spokojených a především věrných zákazníků.

Ochranu goodwillu, tedy dobré pověsti zaručuje ve svých ustanoveních občanský zákoník, a to jak pro osobu fyzickou-podnikatele, tak osobu právnickou. Osoba, která zasáhne do tohoto práva, musí od takového jednání upustit, případně odstranit škodlivý následek⁵⁶.

⁵⁴ KAREL ELIÁŠ, Jarmila Pokorná. Kurs obchodního práva: obchodní společnosti a družstva. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-807-4000-485. s.134

⁵⁵ GOLA, Petr. Co je to goodwill firmy?. [online]. [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://dumfinanci.cz/clanky/4380-co-je-goodwill-firmy/>

⁵⁶ Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, §82/1 a §83/1

2.3. relativní majetková práva

2.3.1. Právo předchozího uživatele nezapsaného označení v poměru k mladšímu právu známkovému a právu k patentu

Držitel ochranné známky musí strpět jednání, kdy třetí osoba užívá shodné nebo podobné označení, v případě, že práva k tomuto označení, které vznikly před podáním přihlášky k zapsání ochranné známky a užívání tohoto označení je v souladu s právním řádem České republiky.

„Třetí osoba ovšem podle směrnice může ochrannou známku bez souhlasu jejího majitele užívat výlučně za účelem označování zvláštních vlastností jí nabízeného zboží takovým způsobem, že nevzniká dojem, že by docházelo k užívání jakožto označení původu zboží“⁵⁷.

2.3.2. Právo zlepšovatelské

Pozitivní právní vymezení v zákoně o vynálezech a zlepšovacích návrzích. „Zlepšovací návrh je technické, výrobní nebo provozní zdokonalení, řešení problémů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a řešení problémů ochrany životního prostředí.“⁵⁸ Původcem je tzv. zlepšovatel – tj. zaměstnanec, který zlepšovací návrh vymyslel při své pracovní povinnosti v pracovně právním vztahu. Zlepšovatel má povinnost nabídnout svůj zlepšovací návrh zaměstnavateli, v případě, že zlepšovací návrh je shodný s oborem práce nebo činnosti zaměstnavatele. Pokud nedojde k dohodě do 2 měsíců od nabídky tohoto zlepšovacího návrhu a jeho řádného odměnění, může si původce nakládat se zlepšovacím návrhem dle svého. Přijímání a odměňování zlepšovacích návrhů

⁵⁷ Rozsudek ESD č. C-63/97 Bayerische Motorenwerke AG (BMW) and BMW Nederland BV vs. Ronald Karel Deenik

⁵⁸ Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, prům. vzorech a zlepšovacích návrzích, §72 odst. 1

je čistě vnitropodniková záležitost a řídí se zlepšovateľským statutem, který v podniku platí, ale není povinností.

Zlepšovací návrhy jsou neformální, požívají relativní ochrany. Je to relativní vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Pod pracovně právním vztahem rozumíme vztah založený pracovní smlouvou, dohodou o provedení práce, dohodou o pracovní činnosti. Zlepšovací návrhy se stávají součástí obchodního tajemství. Nejsou nikde registrovány.

2.4. Činnosti nepožívající ochranu práv z průmyslového vlastnictví

Ne každá tvůrčí činnost požívá zákonnou ochranu. Telec⁵⁹ je označuje jako „nemanželské děti“ duševního vlastnictví. Jedná se o následující činnosti:

- objevy
- vědecké poznatky, např. vědecké teorie, statistické grafy, chemické vzorce
- plány, pravidla a způsoby výkonu duševní činnosti, např. matematické či jiné metody, návody, způsoby tréninku paměti.
- pravidla hraní her, např. šachů
- krátké reklamní slogany
- pravidla výkonu obchodní činnosti
- hospodářsky využitelné nápady, triky.

⁵⁹ TELEC, Ivo. Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Vyd. 1. Brno: Doplněk, 1994, 344 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 82. ISBN 808576511x; s. 155

2.5. Organizace pro správu práv z průmyslového vlastnictví na území ČR

2.5.1. Úřad průmyslového vlastnictví

Úřad průmyslového vlastnictví je ústředním orgánem státní správy České republiky na ochranu průmyslového vlastnictví. V jeho čele stojí předseda jmenovaný vládou. V právním řádu jej najdeme v zákoně č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví.

Vznik průmyslových práv je vázán na výrok Úřadu průmyslového vlastnictví jakožto státního orgánu. Práva se zapisují do příslušných rejstříků, zpřístupněných veřejnosti a dále se zveřejňují ve Věstníku Úřadu. Úřad vede řadu rejstříků. Patentový rejstřík, rejstřík evropských patentů platných na území České republiky, rejstřík užitných vzorů, rejstřík průmyslových vzorů, rejstřík topografií polovodičových výrobků, rejstřík ochranných známek, rejstřík označení původu a zeměpisných označení.

Úřad poskytuje ochranu ve věcech vynálezů, průmyslových vzorů, užitných vzorů, topografií polovodičových výrobků, ochranných známek, zeměpisného označení a označení původu výrobků. Další jeho funkcí je vedení příslušných rejstříků o výše uvedených průmyslových právech. Úřad je součinný s jinými organizacemi při vymáhání průmyslových práv. Česká republika je vázána několika mezinárodními smlouvami v oblasti průmyslových práv a právě Úřad zabezpečuje plnění závazků.

2.5.2. Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Jedná se o specializovaný orgán státní správy. Zřizovatelem je ministerstvo zemědělství ČR. Mezi hlavní činnosti patří provádění správního řízení

a vykonávání jiné správní činnosti,⁶⁰ odborné a zkušební úkony, kontrolní a dozorové činnosti v oblasti odrůdového zkušebnictví, krmiv, agrochemie, půdy a výživy rostlin, osiv a sadby pěstovaných rostlin, trvalých kultur (vinohradnictví a chmelařství) a v oblasti živočišné produkce. Ústav sídlí v Brně a jeho činnost je zabezpečována prostřednictvím pracovišť na území celé České republiky. Mezi jeho úkoly patří i vedení Věstníku ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského.

2.5.3. Úřední rejstříky

Osobní úřední rejstříky pro potřeby určení a vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

- Komora patentových zástupců České republiky vede rejstřík patentových zástupců
- Ministerstvo spravedlnosti vede ústřední seznam znalců
- Krajské soudy vedou seznamy znalců ve své působnosti

⁶⁰ ÚKZUZ - registrace hnojiv: [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.amagro.cz/ukzuz-registrace-hnojiv.html>

3. ZÁKON Č. 221/2006 SB. O VYMÁHÁNÍ PRÁV Z PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Od roku 2006 jsou procesně právní prostředky ochrany soustředěny v zákoně č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. Rozlišujeme 3 druhy prostředků ochrany práva průmyslového vlastnictví, které budou předmětem této kapitoly. Pro ucelený pohled začleňuji zákon o vymáhání práva z průmyslového vlastnictví do systému ochrany, konkrétně soukromoprávní ochrany.

3.1. Ústavní prostředky ochrany

Práva průmyslového vlastnictví, která spadají pod práva duševního vlastnictví, jsou svojí povahou jedním ze základních lidských práv. Jedná se o právo na vlastnictví, které je chráněno Listinou⁶¹ (LZPS) v článcích 10,11,15 a 34.

Článkem 10 odst.1 LZPS jsou chráněna osobnostní tvůrčí práva, která jsou složkou jednotlivých tvůrčích práv duševního vlastnictví. Článek 11 odst.1 LZPS obsahuje ochranu vlastnického práva. Termín vlastnictví nemůžeme směle použít v oblasti práva duševního vlastnictví, ale určitě aplikovatelné je – ochrana vlastnictví jako takového. Pojem majetek je potřeba chápat v širokém slova smyslu, jako vlastnění jakéhokoliv předmětu, který má alespoň potenciální majetkovou hodnotu, a to předměty práv duševního vlastnictví mají. Všechny mají majetkovou hodnotu a jsou předmětem právních vztahů v tom právním odvětví. Článek 15 odst. 2 LZPS zaručuje svobodu bádání, což je pro vynálezecké právo naprosto nepostradatelné. Konečně článek 34 odst.1 LZPS zaručuje ochranu právům plynoucím z výsledků tvůrčí duševní činnosti.

⁶¹ Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

3.2. Soukromoprávní prostředky ochrany

Prostředky ochrany soukromého práva představované zákonem č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. Hmotněprávní úprava jednotlivých předmětů práv průmyslového vlastnictví je upravena ve zvláštních zákonech.⁶² V zákoně č. 221/2006 Sb. najdeme jak procesně ochránit práva průmyslového vlastnictví.

Procesním prostředkem ochrany hmotných práv je soukromoprávní žaloba k soudu. Žaloba obsahuje: nárok zdržovací, nárok odstraňovací, nárok na informaci o původu výrobků, nárok na přiměřené zadostiučinění za způsobenou nehmotnou újmu, nárok na náhradu škody a ušlého zisku, nárok na vydání bezdůvodného obohacení.

Smyslem zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví je sjednotit všechny prostředky vymáhání, aby měly jednotný charakter. Před rokem 2006 úprava soukromoprávních žalob byla roztržena. Od roku 2006 všechna průmyslová práva mají tento jeden zákon. Tento zákon je výsledkem implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES z roku 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví. K tomuto zákonu nás donutilo komunitární právo EU, jehož cílem byla harmonizace a sjednocení prostředků procesní ochrany. Implementace způsobila i novelizaci Autorského zákona, Občanského soudního řádu a Trestního zákoníku.

3.2.1. Oprávněné osoby

Aktivně legitimované osoby pro spory k ochraně průmyslových práv tvoří vlastníci nebo majitelé práv. Zákon užívá naprosto záměrně termín vlastník, nebo majitel. Je to z toho důvodu, že ve zvláštních zákonech průmyslových práv je

⁶² Např. zákon o vynálezech a zlepšovacích návrzích, zákon o průmyslových vzorech, zákon o ochraně topografií polovodičových výrobků

terminologie tohoto dvojího typu – někde je majitel, někde vlastník⁶³. Vlastník může být původní, či odvozený (např. dědic).

Druhou skupinu tvoří nabyvatelé licencí. Jsou oprávněni vymáhat dodržování průmyslových práv pod svým jménem a na svůj účet, ale se souhlasem vlastníka nebo majitele práva. Souhlas se nevyžaduje v případě, kdy nabyvatel licence oznámí majiteli či vlastníku ohrožení a ten do 1 měsíce nezhájí řízení sám. Je zde ale povinnost oznámit to vlastníkovi. Před zákonem z roku 2006 nabyvatelé neměli mnoho práv na obranu.

Poslední skupinu tvoří profesní organizace ochrany práv. Majitelé se mohou nechat zastupovat právníkou osobou - profesní organizací. Dřívější úprava toto neumožňovala. Využití se nachází především v případech hromadného porušení práva⁶⁴. Patří sem profesní organizace ochrany práv průmyslového vlastnictví, profesní organizace zastupující držitele šlechtitelských práv k odrůdám a dále právníkové osoby, které hájí zájmy soutěžitelů či spotřebitelů v oblasti nekalé soutěže. Zároveň je nutné zmínit existenci spolku spotřebitelů či jiné PO na ochranu spotřebitele.

3.2.2. Žalobní nároky

Vymáhání subjektivních práv z průmyslového vlastnictví u soudu je realizováno prostřednictvím žalobních nároků. Ty jsou formulovány v petitu. „V řízení sporném je soud vázán žalobním petitem, a proto ve svém rozhodnutí nemůže jít nad jeho rámeček.“⁶⁵ Rozeznáváme několik druhů petitů. Pokud je

⁶³ Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků používá pojem „majitel“ naproti tomu zákon č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách používá pojem „vlastník“. Pojmosloví není sjednoceno.

⁶⁴ Státní orgán provede kontrolu na tržnici. Zjistí se velké množství padělaných ochranných známek, jednáním pachatelů bylo způsobeno porušení práv více vlastníků. Ti postižení nositelé by se mohli chtít bránit dohromady – nežaluje každý jednotlivě, ale žalují společně přes profesní organizaci, která je společně zastupuje.

⁶⁵ HENDRYCH, Dušan. Právní slovník. 2., rozš. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003, xx, 1320 s. ISBN 80-717-9740-5.

uplatňován jeden nárok, jedná se o jednoduchý petit, více nároků pak složeným petitem. Dále rozeznáváme eventuální a alternativní petit. Eventuální petit umožňuje žalobci navrhnout náhradní nárok v případě nesplnění původního návrhu. Při alternativním nároku je na úvaze žalovaného, jaké plnění si zvolí. Nároky se uplatňují vůči osobě, která ohrožuje nebo porušuje průmyslová práva.

3.2.2.1. Zdržovací a odstraňovací nárok

Dle §4 odst.1 zákona⁶⁶, v případě neoprávněného zásahu do práv, má možnost se oprávněná osoba dožadovat u soudu, aby se porušovatel jednání zdržel – nárok zdržovací. Pokud již došlo k následkům ohrožení či porušení práv, tak je možné soudně vymáhat jejich odstranění porušovatelem – nárok odstraňovací.

Zákon vyjmenovává způsoby, jak se může oprávněná osoba domáhat svých práv. Předně lze výrobky stáhnout z trhu a tím ukončit trvání negativních důsledků pro oprávněnou osobu. Další možností je trvalé odstranění či zničení výrobků, které zároveň i řeší riziko zpětného vrácení padělaného zboží na trh. Poslední možností je zajištění materiálů, nástrojů nebo zařízení, které se používaly ve výrobě padělaného zboží.

Soud v soukromoprávní rovině může povinnému ukládat opakovaně pokuty. Zničení zboží nemusí nařídit a to zejména tehdy, když výrobky jsou ve vlastnictví třetích osob – například spotřebitele. Pochopitelně u nás na spotřebitele nelze takový návrh uplatňovat – pokud si spotřebitel koupí padělek, nelze ho po spotřebiteli požadovat zpět. Ve výjimečných případech lze dovolit, aby např. padělané ochranné známky byly z výrobků odstraněny a to zboží bylo použito pro humanitární účely. Zákon⁶⁷ je definuje jako zajišťování základních potřeb obyvatelstva, v důsledku mimořádné události, nebo tíživé situace. Zboží musí být zdravotně nezávadné a bezpečné. O přerozdělení zboží se stará tzn. přejímající

⁶⁶ Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví

⁶⁷ Zákon č. 355/2014 Sb., o působnosti orgánů Celní správy České republiky v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví

organizace. Má povinnost v souladu se zákonem při bezplatném převodu zboží odstranit na své náklady padělané symboly či vzory. Odstranění probíhá ve správním řízení, které provádí celní správa⁶⁸ nebo Česká obchodní inspekce. Nároky mohou směřovat i vůči osobám, které sice průmyslové právo přímo neporušují, ale svojí činností toto porušování umožňují. Budou to například výrobci šablon, raznic a forem pro výrobu padělaných průmyslových vzorů nebo ochranných známek.

3.2.2.2. Nárok na právo na informace

Právo na informace je nárok, jehož smyslem, cílem je, aby žalující (oprávněná osoba) vysledovala celý řetězec všech osob, které se jakýmkoliv způsobem podílely na šíření závadného zboží nebo služeb. Oprávněná osoba má právo na informace po osobě, která se podílela na distribuci. Distribucí se myslí výroba, šíření, dovoz, vývoz. Zákon⁶⁹ v § 3 odst. 1 písm. a) – d) definuje, kdo jsou třetí osoby. Jsou to ti, kteří neoprávněně drželi zboží, užívali služby, umožnili přípravu (např. v podobě raznic nebo forem pro padělání ochranných známek), případně se účastnili výroby. Konkrétně je to výrobce, zpracovatel (podílí se na výrobě), skladovatel, distributor, dodavatel a jakýkoliv předchozí nelegální držitel zboží nebo služby. Právo na informace jednak směřuje vůči těmto osobám, aby sdělili, kdo všechno se na té distribuci účastnil. Zároveň právo na informace oprávněná osoba má i vůči státním orgánům, které provádějí kontroly a odhalí padělky. V ČR je to celní správa a Česká obchodní inspekce. Právo na informace se týká i ceny padělaných výrobků a služeb. V tomto případě informace o ceně slouží k tomu, aby oprávněná osoba mohla v žalobních nárocích vyčíslit náhradu škody. Proto oprávněná osoba potřebuje vědět, za jakou cenu porušovatel padělky prodával. Žalobní nároky se u nás neuplatňují vůči spotřebitelům. Spotřebitel

⁶⁸ Do 1.1.2015 reguloval činnost státní správy zákon č. 191/1999 Sb. o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví

⁶⁹ Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

jedná v dobré víře, ale jsou země, kde tomu tak není. Ve Francii je stanovena maximální sazba za nákup padělků na 300 000 euro či tři roky vězení.⁷⁰

3.2.2.3. Majetkové nároky

Jedná se o celkem tři nároky – nárok na náhradu škody, vydání bezdůvodného obohacení a poskytnutí přiměřeného zadostiučinění. Evropská směrnice neodděluje právo na náhradu škody od nároku na přiměřené zadostiučinění, což je specialita českého práva.

Bylo-li porušeno nehmotné právo, ať jsou to osobnostní práva, nebo práva průmyslového vlastnictví, tak jedním z majetkových nároků je právo na přiměřené zadostiučinění, které se musí odlišovat od náhrady škody. V českém právu jsou to dva různé nároky. Rozlišovacím znakem je to, jestli škoda skutečně vznikla. U náhrady škody můžu žalovat jen škodu skutečně vzniklou, tedy tu oč se můj majetek v důsledku škodné události zmenšil. Osoba oprávněná nese obtížné důkazní břemeno jako žalobce, musím přesně vyčíslit škodu a doložit to důkazy. U žalobního nároku na přiměřené zadostiučinění, není nutné nárok dokládat důkazy, ale navrhnout částku. Soud může díky moderačnímu právu tuto částku snížit. U porušení osobních práv se dělají psychologické posudky.

U práva průmyslového vlastnictví žalobce může žádat náhradu škody, v rámci náhrady škody žaluje ušlý zisk. Žaluje kompenzaci nehmotné újmy, a to ve formě nároku na přiměřené zadostiučinění. Padělky jsou špatně provedeny, brzy se zničí, nehmotnou újmu je tady špatná pověst značky. Ochranná známka ztrácí na hodnotě, protože ve spotřebiteli získává špatnou pověst. Oprávněná osoba může navrhnout, aby soud všechny nároky stanovil paušální částkou – všechny tři majetkové nároky, nejméně ve výši dvojnásobku licenčního poplatku, který by byl obvyklý při získání licence užívání práva v době neoprávněného zásahu⁷¹. Pokud se však dá toto jednání kvalifikovat jako nevědomá nedbalost je výše snížena

⁷⁰ HOWIE, Michael. Padělky jsou skvělá věc [online]. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.voxeurop.eu/cs/content/article/330611-padelky-jsou-skvela-vec>

⁷¹ Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, § 5 písm. 2

na částku jednoho licenčního poplatku. Soud při rozhodování přihlíží ke všem okolnostem, které mohou mít vliv na hospodaření subjektu, ztrátu zisku, či morální újmu.

3.2.2.4. Nárok na právo na uveřejnění rozsudku

Oprávněná osoba může nárokovat právo na uveřejnění rozsudku v případě, že její žalobě bylo vyhověno. Soud ve svém rozhodnutí stanoví: rozsah, formu, způsob uveřejnění a pochopitelně vše na náklady porušovatele, který ve sporu byl neúspěšný.

3.2.3. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (dále „směrnice“) je předpisem upravujícím „opatření, řízení a nápravné opatření nezbytných k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví.“⁷² Důležitost ochrany práv duševního vlastnictví vidí autoři především v tom, aby autoři či vynálezci obdrželi oprávněný zisk z výsledků jejich činnosti. Tímto se podpoří tvořivá činnost, inovace a pokrok. Zároveň je ochrana důležitá konkurenceschopnost a ovlivňuje i zaměstnanost.

Směrnice uvádí, že všechny členské státy i samotné Společenství jsou i členové Dohody TRIPS.⁷³ Tato dohoda byla schválena rozhodnutím Rady 94/800/ES. Základem této dohody je poskytování neméně výhodného zacházení, jaké by se dostalo vlastním občanům země. Navzdory členství v TRIPS jsou prostředky k dodržování práv z duševního vlastnictví v jednotlivých státech na

⁷² Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o vymáhání práv duševního vlastnictví, 32. bod odůvodnění

⁷³ Dohoda obchodních aspektů práv k duševnímu vlastnictví spravovaná Světovou obchodní organizací (TRIPS)

různé úrovni, což je podle Směrnice „na újmu řádnému fungování vnitřního trhu a znemožňuje zajištění rovnocenné úrovně ochrany práv duševního vlastnictví v celém Společenství.“⁷⁴ Směrnicí nejsou ovlivněny závazky z jiných mezinárodních smluv⁷⁵ o právu duševního vlastnictví. Směrnicí se neovlivňuje systém sankcí a trestu za porušení práv z duševního vlastnictví.

Směrnice obsahuje úpravu jednotlivých nositelů práv z průmyslového vlastnictví, opatření pro zajištění důkazů, ustanovení o právech na informace a pro potřeby řízení předběžná opatření a následně i opatření zajišťovací. Po řádném vyšetření věci stanovuje nápravné opatření a soudní zákazy. Věnuje se také náhradě škody a vhodném zveřejnění rozhodnutí soudu.

Směrnice pojímala problematiku velmi obecně, proto byl vydán další právní předpis⁷⁶, upřesňující tuto otázku. Mezi působnost směrnice tedy řádíme práva autorská a s autorským právem příbuzná, práva databázová, práva související s topografií polovodičů, práva ochranné známky, průmyslového vzoru, patentů, zeměpisných označení, užitných vzorů, odrůdových práv a obchodních jmen.

3.3. Veřejnoprávní prostředky ochrany

Prostředky obsažené v normách správního práva. Jedná se o přestupkový zákon, zákon o ochraně spotřebitele, zákon o Státní zemědělské a potravinářské inspekci, živnostenský zákon a další⁷⁷.

⁷⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o vymáhání práv duševního vlastnictví, 8. bod odůvodnění

⁷⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o vymáhání práv duševního vlastnictví 6. bod odůvodnění uvádí jako příklady mezinárodních smluv Pařížskou úmluvu na ochranu průmyslového vlastnictví, Římskou úmluvu o ochraně výkonných umělců, výrobce zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací nebo Bernskou úmluvu o ochraně literárních a uměleckých děl

⁷⁶ Prohlášení Komise 2005/295/ES týkající se článku 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES o vymáhání práv duševního vlastnictví

⁷⁷ zákony upravující podnikání podle zvláštních předpisů pro svobodné povolání či profesní komory.

Přestupkový zákon⁷⁸ v obsahuje v §33 přestupek na úseku porušování průmyslových práv a porušování práv k obchodní firmě. Přestupek je zaviněné jednání, kterým pachatel porušuje či ohrožuje zájem společnosti a jako přestupek jej výslovně označuje zákon o přestupcích. Pokutu až 15 tisíc může dostat ten, kdo se dopustí neoprávněného výkonu práva, které je chráněno normami práva duševního vlastnictví a jsou vyhrazena pouze majitelům práv. Dále ten, kdo zneužije označení obchodní formy či použije zaměnitelné označení firmy. Před rokem 2006 přestupkový zákon obsahoval i autorskoprávní přestupek, který byl však novelou přesunut do autorského zákona a výše pokuty je nyní až 150 tisíc Kč. Na rozdíl od trestního práva postačí pouhé zavinění z nedbalosti. Trestní právo u většiny trestných činů vyžaduje zavinění úmyslné, jenom některé trestné činy mají postiženu i nedbalostní variantu, u přestupků je to naopak, u většiny přestupků postačí nedbalost a jen u některých přestupků musí být prokázán úmysl. Zavinění se rozlišuje ve formě úmyslu (přímého, nepřímého) nebo ve formě nedbalosti (vědomá, nevědomá). Pokuta z přestupku může být vzhledem k celkové újmě ve velkém nepoměru, nicméně oprávněná osoba tímto získává silný důkazní prostředek pro civilní vymáhání, kde majitel práva může vymáhat finanční kompenzaci vzniklé škody a nehmotnou újmu.

Zákon o ochraně spotřebitele⁷⁹ definuje v § 2 pojmy, které souvisejí s porušováním práv průmyslového vlastnictví. Padělek definuje jako produkt, který nese označení totožné či podobné jako ochranná známka, jež její majitel řádně zapsal. Tím může dojít k vyvolání záměny u spotřebitele.. Slovo padělek by se mělo používat jenom v souvislosti s paděláním ochranné známky. Dalším pojmem je nedovolená napodobenina, což je pojem, který se užívá v případě nezákonného použití užitého vzoru. Dalšími právy jejich porušením vzniká přestupek jsou práva patentová, práva osoby držící ochranné osvědčení v oblasti léčiv a přípravků na ochranu rostlin. Šíření padělků, nedovolených napodobenin je tzv. klamavá obchodní praktika. Odpovědnosti se nelze zprostit poukazem na to, že dodavatel, dovozce nebo výrobce neposkytl správné údaje. Právní úpravu ochrany spotřebitele lze zprostředkovaně chápat jako nástroj

⁷⁸ Zákon č. 200/1990 Sb., České národní rady o přestupcích

⁷⁹ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

ochrany majitelů práv duševního vlastnictví. Primárně chrání spotřebitele, ale můžeme ji uchopovat i jako ochranu práv majitelů PDV.

Zákon o ČOI⁸⁰ určuje, že zboží, které je v rozporu s právy duševního vlastnictví bude rozhodnutím ředitele inspektorátu zabráno či propadne novému majiteli - státu. Zboží může být poté zničeno nebo využito k humanitárním účelům v rámci ČR. Přejímající organizace⁸¹ má povinnost na vlastní náklady odstranit prvky v rozporu s PDV a navíc po dobu 3 let má vést evidenci těchto zásahů.

Zákon o Státní zemědělské a potravinářské inspekci zřizuje inspektoráty, jejichž činnosti je upravena v tomto zákoně. Inspekce je organizační složka státu. V rámci práva duševního vlastnictví inspekce kontroluje u FO a PO zda není klamán spotřebitel a zboží je řádně označeno a zda toto označení je využíváno legálně. S označením úzce souvisí jeden z úkolů inspekce, a to vydávání osvědčení pro zápis práv na označení⁸² a jejich soulad se specifikací. Inspektor může opatřením zakázat výrobu, používání obalů či skladování produktů, které jsou v rozporu s právem na označení, a za toto může uložit pokutu.

Živnostenský zákon umožňuje, aby živnostenský úřad zrušil nebo pozastavil živnostenské oprávnění podnikateli, který při svém podnikání opakovaně, závažně porušil práva duševního vlastnictví.

⁸⁰ Zákon č. 64/1986 Sb. o České obchodní inspekci

⁸¹ Zákon č. 64/1986 Sb. o České obchodní inspekci, § 7b odst. 8, písm a) a b) zákona definuje přejímající organizaci jako organizační složku a příspěvkovou organizaci státu, nebo územního samosprávného celku zřízené v oblasti školství či zdravotnictví. případně právnické osoby stejného zaměření poskytující humanitární pomoc alespoň 2 roky.

⁸² Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, §3 odst. 3, písm. d) : inspekce vydává osvědčení pro označení původu, zeměpisné označení, zaručené tradiční speciality. Vydání osvědčení je zpoplatněno.

3.3.1. Další právní úprava na ochranu průmyslových práv

Základem současné právní úpravy průmyslových práv je Pařížská unijní úmluva, která byla ratifikována prezidentem republiky a pro Československo vstoupila v platnost 29. prosince 1970. Formálně je v právním řádu provedena vyhláškou 64/1975 Sb.⁸³. a později novelizována vyhláškou 81/1985 Sb.⁸⁴. Novelizace reflektovala změny Úmluvy, které se týkaly jednotlivých orgánů při výkonu jejich činnosti, konkrétně Shromáždění a Výkonného výboru. Po novele shromáždění zkracuje období, kdy se musí Shromáždění sejít a stanovit program, rozpočet a závěrečné účty Unie, na dva roky. Na tuto dobu se také zkracuje možnost předkládání návrhů programu pro Výkonný výbor.

Dohoda TRIPS⁸⁵ (dále Dohoda) byla uzavřena v dubnu 1994. Hlavním cílem bylo odstranit překážky a deformace mezinárodního obchodu a zvyšovat ochranu právům duševního vlastnictví. Dohoda respektuje existující mezinárodní dohody i národní systém ochrany, snaží se však o jejich prohlubování. Česká republika byla signatářem při vzniku Dohody a vyhlášena byla sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb.⁸⁶. Dohoda v čl. 1 odst. 1 stanovuje, že smluvní státy nemusí zavádět přísnější ochranu, než je uvedená v Dohodě. Právní předpisy ČR úroveň ochrany stanovují téměř shodně s ustanoveními Dohody. Chtěl bych poukázat na některé možnosti, které Dohoda nabízí, a v právní úpravě se projevíly.

⁸³ Vyhláška 64/1975 Sb., o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, revidované v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967 ze dne 13. ledna 1975

⁸⁴ Vyhláška č. 81/1985 Sb. kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 64/1975 Sb.,

⁸⁵ Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví TRIPS

⁸⁶ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb., o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO)

Známkový zákon⁸⁷ reaguje na možnost čl.15 odst. 1 Dohody, který stanovuje, že „jako podmínku pro zápis mohou Členové požadovat, aby označení byla rozeznatelná zrakem“. V české úpravě se stanovuje: „Do rejstříku se nezapíše označení, které nemůže tvořit ochrannou známku ve smyslu § 1“⁸⁸. První odstavce zákona vyžaduje „označení schopné grafického znázornění“⁸⁹. Doba ochrany ochranné známky je v českém zákoně delší o 3 roky, než je minimum vymezené Dohodou⁹⁰. Splněn byl i závazek na zveřejnění známky a možnost podání námitek či žádost o výmaz zápisu díky §34 známkového zákona. Zároveň byl do známkového zákona vložen i institut všeobecně známé známky⁹¹. Novelizací⁹² zákona o ochranných známkách došlo k doplnění, které říká, že: „Do rejstříku se nezapíše označení, přihlašované pro vína či lihoviny, které obsahuje zeměpisné označení, aniž by víno či lihovina měly tento zeměpisný původ“⁹³. Toto ustanovení reagovalo na čl. 23 Dohody.

Ustanovení o průmyslových vzorech, topografiích, či vynálezech jsou analogické se zněním české právní úpravy.

Ochrana nezveřejněných informací jak ji formuluje čl. 39 Dohody se v českém právním řádu projevuje zákonem o léčivech „Údaje předložené v rámci registračního řízení léčivého přípravku nesmí být bez souhlasu žadatele o registraci zpřístupněny jiným osobám.“⁹⁴

Podstatnou součástí Dohody tvoří závazky členů, ohledně občanskoprávního a správního řízení, nápravných opatření, či předpisů upravujících opatření na hranicích. V ČR byl požadavek na hraniční opatření splněn zákonem

⁸⁷ Zákon č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (o ochranných známkách)

⁸⁸ Zákon č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách, §4 odst a)

⁸⁹ Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, §1

⁹⁰ Dohoda v čl. 18 vyžaduje minimálně 7 let u prvního zápisu. Známkový zákon poskytuje ochranu 10 let.

⁹¹ Článek 16 odst. 2 Dohody TRIPS je projeven v § 2 písm. d) známkového zákona.

⁹² Zákon č. 116/2000 Sb., kterým se mění a doplňují některé zákony na ochranu průmyslového vlastnictví

⁹³ Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, §4 o písm. h)

⁹⁴ Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů; §99

č. 191/1999 Sb. přičemž aktuální novelizované znění najdeme v zákon č. 355/2014 Sb.⁹⁵. Další ochrana vychází ze zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví.

3.4. Spory o průmyslová práva

Spory o průmyslová práva na našem území mají tradici. Již roku 1898 byl zřízen ve Vídni patentní soud, který byl příslušný i pro české země. Činnost soudu spočívala v rozhodování stížností proti rozhodnutím kasačního oddělení, vydávaných patentním úřadem. Soud zasedal čtvrtletně, sídlem byl Nejvyšší soud ve Vídni⁹⁶. Po vzniku Československa byl zřízen v roce 1919 Patentní soud⁹⁷. K jeho zrušení došlo v roce 1952. „Řízení o ochranných známkách probíhalo až do 1. ledna 1950 před obchodními a živnostenskými komorami, a před ministerstvem průmyslu. Odvolacím orgánem ve druhém stupni byl Nejvyšší soud.“⁹⁸ Smírčí řízení upravované vyhláškou č. 93/1972 Sb. probíhalo před závodním výborem příslušné základní organizace ROH. V případě, že ke smíru nedošlo do 30 dnů, kdy byl návrh na smír podán, věc se na návrh účastníka postoupila příslušnému okresnímu soudu.

Spory o předměty práva duševního vlastnictví nemusí ani započnout, pokud se držitelé pokusí zajistit takové ochranné opatření, které jim dává silnou pozici

⁹⁵ Poprvé proběhla novela skrze zákon č. 255/2005 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, aktuální znění v zákoně č. 355/2014 Sb., Zákon o působnosti orgánů Celní správy České republiky v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví

⁹⁶ VESELÝ, František Xaver. Všeobecný slovník právní: příruční sborník práva soukromého i veřejného zemí na radě říšské zastoupených se zvláštním zřetelem na nejnovější zákonodárství a poměry právní zemí Koruny české. Editor František Xaver Veselý. V Praze: Nákladem vlastním, 1896, 640 s.

⁹⁷ Soud vznikl současně se zřízením Patentového úřadu, zákonem č. 305/1919 Sb., jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezů ze dne 27. května 1919

⁹⁸ Historie ÚPV [online]. [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/upv/zakladni-informace/historie.html>

v případném sporu, což odrazuje ostatní osoby k vyvolání těchto konfliktů. Hlavními nástroji jsou:

- obchodní praktiky, např. strategický management značky
- technické prostředky ochrany
- právní opatření, např. v podobě požadavků zaměstnavatele na řádný výkon práce zaměstnance (který tvoří zaměstnanecké dílo)

Základem prosazení práva je shromáždění všech rozhodných důkazů, které usvědčují porušovatele práv⁹⁹. Poté je nutné rušitele upozornit¹⁰⁰ a uplatnit nároky vůči němu. Tímto jednáním je možné zamezit pokračování či opakování skutku. Dalším důsledkem je pozbytí dobré víry rušitele o jednání po právu. Upozorněním rušitele může rovněž dojít k předejití možné újmy¹⁰¹. Informovaný rušitel a oprávněný by poté měli dojít k návrhu narovnání a dohodě, kdy dojde k srovnání právního stavu.

Existují však tzn. okolnosti vylučující protiprávnost.¹⁰² Vzhledem k průmyslovým právům se jedná o svolení dotčeného, zákonné dovolení¹⁰³, úřední svolení v podobě licenčního závazku, svépomoc, nutnou obranu, krajní nouzi, nebo o situačně upřednostněný výkon jiného kolidujícího práva, svobody nebo obecného dobra,¹⁰⁴ kdy dáváme přednost např. ochraně zdraví před patentovým právem jeho majitele.

⁹⁹ Jedná se o zajištění rušebních předmětů, notářský či exekutorský zápis, znalecké posudky.

¹⁰⁰ Jedná se o tzn. právní výstrahu

¹⁰¹ jedná se o tzn. zakročovací povinnost

¹⁰² Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, tento pojem se nachází v Hlavě III.

¹⁰³ Zákon č. 527/1990 Sb. o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, §20 nucená licence

¹⁰⁴ HURDÍK, Jan, LAVICKÝ, Petr, TELEČEK, Ivo. Občanské právo hmotné I. Obecná část. Ochrana osobnosti. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 114

4. PRŮMYSLOVÉ VLASTNICTVÍ V PRÁVU EU

Průmyslové vlastnictví požívá ochrany nejen vnitrostátní, ale jedná o globální problematiku. Na úrovni Evropské unie vycházíme z nejobecnějšího dokumentu, který zaručuje všem základní práva. V čl. 17/2 LZP EU¹⁰⁵ stojí „Duševní vlastnictví je chráněno“.

Tabulka č. 3, Přehled právní úpravy EU k jednotlivým průmyslovým právům

Právo	Předpisy
Patentové právo	➤ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2012 ze dne 17. prosince 2012 , kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany➤ Nařízení Rady (EU) č. 1260/2012 ze dne 17. prosince 2012 , kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, pokud jde o příslušná ustanovení o překladu➤ Dohoda o jednotném patentovém soudu ze dne 19. února 19. února 2013 (2013/C 175/01)➤ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 816/2006 ze dne 17. května 2006 o nucených licencích na patenty týkající se výroby farmaceutických výrobků na vývoz do zemí s problémy v oblasti veřejného zdraví➤ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 469/2009 ze dne 6. května 2009 o dodatkových ochranných osvědčeních pro léčivé přípravky➤ Nařízení Rady (EHS) č. 1768/92 ze dne 18. června 1992 o zavedení dodatkových ochranných osvědčení pro léčivé přípravky

¹⁰⁵ Listina základních práv EU, č. 111/2009 Sb. m. s,

	➤ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/44/ES ze dne 6. července 1998 o právní ochraně biotechnologických vynálezů ➤ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1901/2006 ze dne 12. prosince 2006 o léčivých přípravcích pro pediatrické použití ➤ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1610/96 ze dne 23. července 1996 o zavedení dodatkových ochranných osvědčení pro přípravky na ochranu rostlin
Právo k užitným vzorům	V rámci práva EU nemá samostatnou právní úpravu a EU nemá tyto práva harmonizována. ¹⁰⁶
Právo k průmyslovým vzorům	➤ Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství ➤ Nařízení Komise (ES) č. 2245/2002 ze dne 21. října 2002, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 6/2002 o (průmyslových) vzorech Společenství ➤ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/71/ES ze dne 13. října 1998 o právní ochraně (průmyslových) vzorů ➤ Nařízení Komise (ES) č. 2246/2002 ze dne 16. prosince 2002 o poplatcích placených Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu (ochranné známky a vzory), pokud jde o zápis (průmyslových) vzorů Společenství ➤ Rozhodnutí Rady ze dne 18. prosince 2006, kterým se schvaluje přistoupení Evropského společenství k Ženevskému aktu Haagské dohody o mezinárodním zápisu průmyslových vzorů, přijatému v Ženevě dne

¹⁰⁶ S nižším stupněm vynálezecké úrovně v porovnání s patenty uvažovala i Zelená kniha práva užitných vzorů na vnitřním trhu, Evropská komise 95/370 ze dne 19.7.1995.

	2. července 1999
Právo topografií polovodičových výrobků	➤ Směrnice Rady 87/54/EEC ze dne 16. prosince 1986 o právní ochraně topografií polovodičových výrobků ➤ Rozhodnutí Rady ze dne 22. prosince 1994 o rozšíření právní ochrany topografií polovodičových výrobků na osoby z členských zemí Světové obchodní organizace
Práva na označení	➤ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/95/ES ze dne 22. října 2008 , kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách ➤ Nařízení Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství ➤ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin ➤ Nařízení Komise (ES) č. 1898/2006 ze dne 14. prosince 2006 , kterým se stanoví prováděcí pravidla k ➤ Nařízení Rady (ES) č. 510/2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin
Obecné předpisy	➤ Směrnice EP a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví¹⁰⁷ ➤ Prohlášení Komise ohledně článku 2 směrnice EP a Rady o dodržování práv duševního vlastnictví ➤ Nařízení Komise ES č. 1891/2004 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení práv duševního vlastnictví

Zdroj: vlastní zpracování pomocí systému EUR-Lex

¹⁰⁷ podrobněji o této směrnici pojednává kapitola 3

4.1. Organizace EU pro průmyslové vlastnictví

4.1.1. Evropská komise v Bruselu

Vydává patentové a průmyslově vzorové licence (Smlouva EURATOM), chráněná zeměpisná označení, označení původu zemědělských výrobků a potravin, zaručené tradiční speciality a také dodatková ochranná osvědčení pro léčivé přípravky a přípravky na ochranu rostlin.

Kromě Úředního věstníku ES vede tyto rejstříky: rejstřík chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení, rejstřík zaručených tradičních specialit a seznam zeměpisných a geopolitických názvů vylučujících nebo omezujících doménová jména v doméně .eu

4.1.2. Úřad pro harmonizaci vnitřního trhu (OHIM) v Alicante

Založen roku 1994 se sídlem ve španělském Alicante. Jedná se o oficiální úřední orgán, v jehož působnosti jsou od roku 1996 ochranné známky Společenství a od roku 2003 také pro zapsané (průmyslové) vzory Společenství.

Úřad má dvě základní funkce. Slouží jako agentura Evropských společenství a také jako úřad pro průmyslové vlastnictví, který registruje práva z průmyslového vlastnictví. Pro podnikatele obchodující na evropském trhu znamená existence tohoto úřadu zjednodušení administrativních úkonů – podává se jednotná žádost u jednotného správního centra s jednotnou dokumentací. Tím dochází ke zmenšení agendy a následných nákladů nutných pro registrační řízení, protože se nemusí podávat přihláška pro každou zemi Společenství zvlášť.

„Česká republika je prostřednictvím Úřadu zapojena do systému národních rešerší na shodu a zaměnitelnost přihlášek ochranných známek Společenství se

staršími známkami platnými na území ČR. V roce 2013 bylo zpracováno 1 364 rešerší.¹⁰⁸

Vede rejstřík ochranných známek a rejstřík (průmyslových) vzorů Společenství. Dále spravuje Úřední věstník, Bulletin ochranných známek Společenství, Bulletin vzorů Společenství.

4.1.3. Odrůdový úřad Společenství v Angers

Zabývá se odrůdovým právem Společenství. Odrůdový úřad byl založen 27.4.1995. Na mezivládní konferenci členů Společenství, která se konala 6.12.1996 bylo rozhodnuto o sídle úřadu, které je ve francouzském Angers. Financování probíhá z vlastních zdrojů, především z různých poplatků. Právně je Úřad zakotven v nařízení Rady (ES) o odrůdových právech Společenství.¹⁰⁹ Úřad vede rejstřík práv k odrůdám Společenství. Výsledky činnosti úřadu demonstrují na tabulce níže.

Tabulka č. 4, Celkový počet zapsaných práv k odrůdám v letech 1996-2015

Rostlina	Udělená práva	Zrušená práva	Platná práva
Okrasné	22 088	-10 702	11 386
Zemědělské	10 671	-4 084	6 587
Zelenina	4 719	-1 608	3 111
Ovoce	1 857	-391	1 466
Celkem	39 335	-16 785	22 550

Zdroj: statistika dostupná na stránkách Úřadu.¹¹⁰

¹⁰⁸ Úřad průmyslového vlastnictví: Výroční zpráva 2013 [online]. [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/publikace/rocenka/rocenka.html>; s. 21

¹⁰⁹ Nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství

¹¹⁰ Odrůdový úřad Společenství: Statistiky [online]. [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: <http://www.cpvo.europa.eu/main/en/home/about-the-cpvo/statistics>

4.2. Mezinárodní smlouvy

Pařížská unijní úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví

Vydaná byla dne 20. 3. 1883 a od tohoto roku byla podrobena několika revizím. V rámci ochrany průmyslového vlastnictví patří k zásadním úmluvám. „Úmluva upravuje patenty, vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory, tovární a obchodní známky, známky služeb, obchodní jména, údaje o původu zboží a označení původu. Kromě toho se úmluva vztahuje také na potlačování nekalé soutěže. Úmluva ukládá všem smluvním státům povinnost zřídit na svém území zvláštní instituci, zabývající se průmyslovým vlastnictvím“¹¹¹. U nás je touto institucí Úřad průmyslového vlastnictví.

Ustavuje čtyři zásady

- zásada principu teritoriality
- zásada asimilace – jedná se o povinnosti, která platí pro všechny smluvní státy. Stát musí zajistit pro příslušníky kteréhokoliv jiného smluvního státu, aby úroveň ochrany byla minimálně v takové míře, jaká je poskytována vlastním občanům, což platí i pro osoby, které mají trvalé bydliště či sídlo ve smluvním státě. Cizinci mají stejná práva jako domácí osoby v těch zemích, které jsou signatáři úmluvy.
- Princip formální reciprocity – cizincům jsou poskytována stejná práva, ale za podmínky, že jejich země poskytuje stejná práva cizincům přicházející z toho státu, pravidlo vzájemnosti.
- Princip ochrany minimálních práv – státy se sjednotily na minimálních právech, které musí poskytovat všechny státy.

Mezi další důležité dohody řadíme **Madridskou dohodu o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek** ze dne 14. 4. 1891 a **Protokol k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek** ze dne 27.

¹¹¹ epravo.cz: Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví [online]. [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/parizska-umluva-na-ochranu-prumysloveho-vlastnictvi-4030.html>7mail

6. 1989. Označením původu zboží se zabývá **Lisabonská dohoda na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu** ze dne 31. 10. 1958

4.3. Dohody o unifikaci třídění

Štrasburská dohoda o mezinárodním patentovém třídění ze dne 24. 3. 1971 byla do našeho právního řadu vložena vyhláškou č. 110/1978 Sb.¹¹² Svým obsahem navazuje znění Evropské úmluvy o mezinárodním třídění patentů na vynález z roku 1954. Členové dohody založili Zvláštní unii, svým vstupem „přijmuli "mezinárodní patentové třídění“ pro patenty na vynálezy, autorská osvědčení na vynálezy, pro užité vzory a osvědčení o užítosti.“¹¹³ Důvodem vzniku byl nárůst počtu přihlášek a požadavek na provedení rychlých a účinných rešerší v informačních zdrojích.

Niceská dohoda o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek ze dne 15. 6. 1957 byla uzavřena na summitu v Nice. Dohodu spravuje Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO). Následně došlo k jejím mnoha revizím. Aktuální je revize platná od ledna 2012. Dohoda je v našem právním řádu provedena vyhláškou č. 118/1979 Sb.¹¹⁴ Tzn. Niceské třídění „je mezinárodní jednotnou klasifikací výrobků a služeb pro účely zápisu ochranných známek“¹¹⁵ Třídění obsahuje celkem 45 tříd.

Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví – TRIPS z roku 1994 uzavřená v indické Marrákeši. Důvodem vzniku byly počínající

¹¹² Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 110/1978 Sb. o Štrasburské dohodě o mezinárodním patentovém třídění ze dne 24. března 1971

¹¹³ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 110/1978 Sb. o Štrasburské dohodě o mezinárodním patentovém třídění ze dne 24. března 1971; článek 1

¹¹⁴ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 118/1979 Sb., o Niceské dohodě o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek ze dne 15. června 1957, revidované ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Ženevě dne 13. května 1977

¹¹⁵ CVRKALOVÁ, Lenka. Niceské třídění [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z:

http://wiki.knihovna.cz/index.php/Nicesk%C3%A9_t%C5%99%C3%ADd%C4%9Bn%C3%AD

problémy s pirátskými padělkami ochranných známek a vyvstala potřeba je chránit. Signatářům uložila, aby do svého právního řádu zakotvili různé prostředky ochrany práv. Státy se zavázaly, že zvýší úroveň ochrany.

Mezi další dohody o unifikaci třídění patentů patří **Smlouva o patentové spolupráci – PCT** ze dne 19. 6. 1970, přijatá ve Washingtonu. Tzv. Washingtonská úmluva o patentové spolupráci. Umožnila jednou přihláškou získat ochranu ve více státech. Pro průmyslové vzory slouží **Locarnská dohoda o zřízení mezinárodního třídění průmyslových vzorů a modelů** ze dne 8. 10. 1968

5. JUDIKATURA K PROBLEMATICE PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Obsahem této kapitoly budou rozsudky Nejvyššího soudu ČR, které se týkají práv z průmyslového vlastnictví. Předmětem je ochrana užitého vzoru a ochranné známky

5.1. Ochranné známky, posuzování zaměnitelnosti

Toto řízení si kladlo za otázku, zda podobné grafické zpracování obalu je sto vyvolat záměnu ochranné známky u spotřebitele. Pro posouzení je nutné vzít v potaz, zda průměrný spotřebitel je schopen rozlišit od sebe obchodní známky soutěžitelů.

Rozsudek ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. 23 Cdo 971/2011 završuje spor mezi stranami PODRAVKA Prehrambena industria d.d. (dále Podravka), a firmou GOLD SPICE, s. r. o. Obě firmy produkují, alespoň částí svojí výroby, podobné zboží. Chorvatská firma Podravka je etablovaným hráčem na trhu sypkých dochucovacích směsí a její produkty včetně typického ztvárnění obalu jsou mezi spotřebiteli známé a oblíbené.

Spor zahájila společnost Podravka, která se rozhodla společnost GOLD SPICE s.r.o. žalovat formou zdržovacího nároku, za ztvárnění obalu, které může vyvolat nebezpečí záměny a je nekalosoutěžním jednáním. Konkrétně jde o použití modrého pozadí na a uvedení nápisu SUPERVEGET – Zounarka sypké ochucovadlo s motivem kuchaře a zeleniny.

Městský soud rozhodl¹¹⁶ a posuzoval několik typů obalů. Firma GOLD SPICE s.r.o. uváděla na trh zboží z řady SUPERVEGET Zounarka sypké ochucovadlo

¹¹⁶ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 12. 2009, č. j. 2 Cm 104/2008-82

a SUPERVEGET Zounarka „základy“¹¹⁷, kde je vyobrazený jako postava kuchaře známý herec Martin Zounar, dále produkovala SUPERVEGET CLASSIC, kde na obalu byl motiv kuchaře, a nakonec výrobky řady VAROMKA sypké ochucovadlo. V několika výročních soud vyhověl žalobci ve věci zdržení se uvádění výrobků na trh, dále vyhověl požadavku na stáhnutí produkce a její zničení v původních obalech z trhu do 30 dní od právní moci rozsudku. Soud však shodně u všech výše zmíněných produktů zamítl požadavek žalobce na zdržení se výroby těchto produktů.

Žalovaný se proti rozhodnutí soudu první instance odvolal u Vrchního soudu v Praze a výsledkem odvolacího řízení je konstatování soudu, že všude tam, kde je místo kuchaře s knírem vyobrazen herec Martin Zounar nemohl svým vizuálním dojmem výrobků uvést spotřebitele v omyl. Dle odvolacího soudu tak prvoinstanční soud nesprávně posoudil otázku zaměnitelnosti označení, kdy výrobky žalovaného nejsou v rozporu s ochrannými známkami žalobce, tedy Podravky. Výrobky při zběžném výběru nemohly uvést spotřebitele v omyl. Naopak výrobky z řady VAROMKA mají obal v takovém barevném a grafickém provedení, které je schopno zasáhnout do práv k ochranným známkám žalobce.

Společnost Podravka nesouhlasila s některými výroky v rozhodnutí odvolacího soudu a proto podala dovolání. Hlavním argumentem dovolatele bylo, že odvolací soud zohlednil jen jediný znak, a to záměnu kuchaře za postavu kuchaře ztvárněnou hercem Martinem Zounarem. Dovolatel je názoru, že je důležitý celkový dojem, který grafické provedení obalu vyvolává, tedy soubor všech znaků – modrý podklad, vyobrazená hlava kuchaře, pod ním zelenina a další podobně ztvárněné detaily. Nejde tedy jen jeden znak, ale celkový vzhled, který může uvést spotřebitele v omyl.

Dovolací soud s tímto nesouhlasil vyobrazení herce Martina Zounara místo kuchaře s knírem nevyvolává takovou shodu, aby uvedlo spotřebitele v omyl,

¹¹⁷ Konkrétně se jedná o produkty SUPERVEGET Zounarka dehydratovaný výrobek Základ pro polévku hovězí, SUPERVEGET Zounarka dehydratovaný výrobek Základ pro polévku kuřecí, SUPERVEGET Zounarka dehydratovaný výrobek Základ pro polévku zeleninová a SUPERVEGET Zounarka dehydratovaný výrobek Univerzální základ

nejedná se tedy ani o nekalosoutěžní jednání ani o porušení práv k označení. Zaměnitelnost se vždy musí posuzovat z hlediska průměrného spotřebitele, jaký dojem utkví spotřebiteli v paměti. Hledisko průměrného spotřebitele vychází z toho, že jde o „spotřebitele, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný, s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory¹¹⁸. Podobně se k problematice vyjadřuje i Soudní dvůr EU který konstatoval, že „pravděpodobnost záměny je třeba posuzovat globálně, s přihlédnutím ke všem faktorům relevantním pro okolnosti případu¹¹⁹“

Soud prohlásil, že k posouzení zaměnitelnosti nelze použít znalce, je to otázka právní. Nejvyšší soud ČR rozhodnul o nedůvodnosti dovolání a tím potvrdil rozhodnutí odvolacího soudu.

Obrázek č.1, zapsaná ochranná známka č. 241355 jejímž vlastníkem je společnost PODRAVKA Prehrambena industrija d.d.

Zdroj: Databáze ochranných známek platných v ČR, dostupné na stránkách Úřadu průmyslového vlastnictví <http://www.upv.cz/cs/sluzby-uradu/databaze-online/databaze-ochrannych-znamek/narodni-databaze.html>

Obrázek č. 2, výrobek SUPERVEGET Zounarka sypké ochucovadlo, jeden z předmětů sporu.

¹¹⁸ viz. rozhodnutí Nejvyššího soud ze dne 26. 3. 2013 sp. zn. 23 Cdo 1757/2012

¹¹⁹ viz. rozsudek SDEU C 251/95,bod 23

Zdroj: Internetové stránky společnosti GOLD SPICE s.r.o.
<http://superveget.sluzby.cz/superveget-zounarka-250g>

5.2. Podmínky pro vydání předběžného opatření

Spor týkající se práva z užitného vzoru na čajový kalendář Advent a odpovídá na otázku vydání předběžného opatření, resp. nutných náležitostí a podkladů umožňující vydat předběžné opatření.

Na straně žalobců i žalovaných jsou dva subjekty. Žalobce A je majitelem práv k užitnému vzoru s právem přednosti od 29.7.2004 a žalobce B je výrobce a prodejce čajového kalendáře Advent. Žalovaný A je výrobce čajového kalendáře a žalovaný B jej prodává. Žalobce osvědčil své právo předložením listin o zápisu užitného vzoru, jeho prodloužením platnosti a dále vzorkem výrobku. Žalobci tvrdí, že žalovaní se dopouští porušování práv k užitnému vzoru a zároveň nekalosoutěžního jednání. V řízení žalobci předložili popis nároků z užitného vzoru, vzorky zakoupených kalendářů, účtenkou z prodejny žalovaného B, fotografiemi pultu a znaleckým posudkem. Prvoinstanční soud vyhověl návrhu podaným žalobci s odůvodněním, „že se jeví osvědčeným porušení práv k užitnému vzoru tímto výrobkem, ohledně možného nekalosoutěžního jednání vyšel z toho, že je z předložených vzorků osvědčeno napodobení výrobku žalobce

B výrobkem žalovaných, a to nikoli jen v prvcích, jež jsou povahou výrobku předurčeny, přičemž jde o jednání, jež je s to přivodit újmu žalobců¹²⁰.

Oba žalovaní se proti rozhodnutí soudu odvolali. V odvolání tvrdí, že adventní čajový kalendář není způsobilý být předmětem ochrany užitého vzoru a celková újma je větší než přínos pro žalobce. Odvolací soud dovedl, že odvolání není důvodné.

Dle OSŘ tak „předseda senátu nařídí usnesením předběžné opatření, jestliže bude prokázáno, že je třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků, nebo že je tu obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen, a jestliže budou alespoň osvědčeny skutečnosti, které jsou rozhodující pro uložení povinnosti předběžným opatřením.“¹²¹

Soud z předložených materiálů dovedl, že průměrný spotřebitel, u něhož se očekává „rozumná míra pozornosti a opatrnosti“¹²² může zaměnit zboží žalobce a žalovaného. Proto je na místě úprava poměrů předběžným opatřením, aby nadále nedocházelo k porušování práva z užitého vzoru a k nekalé soutěži. Žalované straně bylo vysvětleno, že předběžným opatřením není ovlivněno samotné řízení a předjímán výsledek. Navíc i žalobcům vzniká odpovědnost újmy za předběžné opatření¹²³. Předběžné opatření lze během řízení zrušit „jestliže pominou důvody, pro které bylo nařízeno“¹²⁴

Žalovaní ani přes upozornění žalobců nepřestali s produkcí a prodejem napodobeniny. Žalovaní byli o existenci práva užitého vzoru informováni a zcela vědomě pokračovali v produkci a prodeji. Proto bylo nutné zatímně upravit poměry.

¹²⁰ HORÁČEK, Roman, Jiří MACEK a Eva BISKUPOVÁ. Sbírká správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011, xviii, 612 s. Judikatura (Beck). ISBN 978-807-4003-752. s 282

¹²¹ Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád; §75c odst.1

¹²² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004; bod 18 Preambule

¹²³ Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád; §77a odst.1

¹²⁴ Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád; §77 odst.2

„Rozhodnutí o předběžném opatření nespočívá na výsledcích dokazování, na závěru o skutkovém stavu ani na právním posouzení věci, jeho jediným podkladem jsou údaje a informace, které jsou obsaženy v návrhu a v listinách předložených navrhovatelem. Soud zkoumá, zda jsou splněny podmínky a předpoklady pro nařízení předběžného opatření a přijaté předběžné opatření představuje jen prozatímní úpravu práv a povinností účastníků, aniž by jim bylo prejudikováno rozhodnutí ve věci“¹²⁵

Předběžné opatření jako prostředek „akutní“ ochrany práv je nedílnou součástí právního řádu. Umožňuje ukončení protiprávního jednání, které poškozuje žalobce. Zároveň není definitivním ukončením případu a trvá maximálně do doby pravomocného rozhodnutí. Jeho předčasné ukončení je možné i během řízení. Ochrana žalované strany, prostřednictvím složení jistoty, napomáhá vyvažovat dopad předběžného opatření na žalovanou stranu a její případná újma je hrazena žalobcem. Pro průmyslová práva je předběžné opatření vhodným prostředkem při vymáhání práv, oceňuji především jeho rychlý účinek, pokud soud kladně vyhodnotí nutné podklady od žalobce.

¹²⁵ Stanovisko NS ČR Cpjn 19/2006, publikováno ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek pod č. 63/2007

ZÁVĚR

Ve svojí diplomové práci jsem se zabýval právem průmyslového vlastnictví, jak jej zakotvuje právní řád České republiky, tak v kontextu evropského práva. Průmyslová práva patří k mladším odvětvím práva, avšak dynamicky se rozvíjí.

Průmysl je odvětví, které si svojí činností vymohlo vznik průmyslových práv. Ochrana nehmotných statků, které často tvoří podstatnou část majetku podnikatele, je důsledkem rychlého průmyslového rozvoje a inovací. S větší mírou ochrany je spojena i motivace tvořit a vynalézat.

Snahy, které sílí od druhé poloviny 20. století na sjednocení právní úpravy v oblasti průmyslového práva se proměňují v podobě harmonizovaných právních řádů a alespoň na území Evropy je zajištěna poměrně vysoká úroveň ochrany. Další tendencí je zjednodušení při zápisu průmyslových práv a často stačí jedno podání pro více zemí.

V úvodu diplomové práce jsem shrnul důležité pojmy, se kterými jsem pracoval v dalších kapitolách. V tabulce jsem práva duševního vlastnictví rozdělil do systému a popsal vlastnosti těchto práv.

Dále jsem v práci rozebral jednotlivá průmyslová práva, základ jejich právní úpravy a popsal, která průmyslová práva ochranu nepožívají. Zároveň jsem zmínil vybrané organizace spravující průmyslová práva.

Ve třetí kapitole jsem se snažil dostat tématu této práce a předestřít prostředky, které lze použít při vymáhání průmyslových práv. Základním předpisem je zákon č. 221/2006 o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a směrnice EP a Rady 2004/48/ES ze které vychází. Nicméně jsem se snažil komplexně shrnout možnosti ochrany i skrze jiné zákony např. spotřebitelský zákon.¹²⁶

¹²⁶ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

Zakotvení průmyslových práv na území Evropy je předmětem čtvrté kapitoly a vycházím zde jak z práva Evropské unie, tak z mezinárodního práva, které často vznikalo na území Evropy.

Poznatky z předchozích kapitol jsem uplatnil u právního rozboru judikátů, které dávají vřled do problematiky průmyslového práva v soudní ochraně. Podrobně jsem vylíčil případ nekalosoutěžního jednání, způsobem vyvolání nebezpečí záměny. V dalším judikátu jsem se zabýval problémem předběžného opatření, kdy bylo nutné vyjasnit za jakých okolností je možné vydání předběžného opatření a zda má vřliv na konečné rozhodnutí.

Z výše uvedeného vyplývá, že cíle, které jsem si stanovil v úvodu této práce, jsou splněny. Některé části by určité stály za podrobnější rozpracování, které by však z kapacitních důvodu nebylo zde možné.

Během zpracování této práce jsem dospěl k názoru, že sjednocení všech průmyslových práv do jednoho zákona by nebylo efektivní, protože každý předmět průmyslového práva potřebuje specifický přístup. Nicméně sjednocování legislativy na nadnárodní úrovni považuji za velmi potřebnou činnost, která přispívá ke zvyšování úrovně ochrany.

RESUMÉ

This diploma thesis discusses the field of industrial property rights and the legal actions for its enforcement. Purpose of this work was to identify and evaluate forms of legal protection of industrial property rights, both in the Czech legislation and within the European region.

The first chapter presents some of the basic terms, which are important for following chapters such as license, unfair competition etc. This chapter also shows how intellectual property law is structured.

In the second chapter, I have focused on analysis of objects of industrial rights (Patent, Trade mark, etc.)

The third chapter deals with legal regulation of enforcement in the field of industrial property rights in Czech legislation.

The fourth chapter follows previous chapter and presents European legislation, EU authorities for industrial property rights and some international agreements (Paris convention for the Protection of Industrial Property, etc.)

The last chapter presents analysis of selected judgements of the Supreme Court of the Czech Republic, that are related to the subject of this thesis.

PŘEHLED POUŽITÝCH ZDROJŮ

Právní předpisy

1. Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích
2. Zákon č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů
3. Nařízení Rady (ES) číslo 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství
4. Zákon č. 143/2001 Sb. o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů
5. Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník
6. Zákon č. 273/1996 Sb. o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve znění zákona č. 187/1999 Sb.
7. Zákon č.30/1897 ř.z. o ochraně vynálezů
8. Zákon č. 305/1919 Sb., jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezů
9. Zákon č. 206/2000 Sb. o ochraně biotechnických vynálezů
10. Důvodová zpráva k zákonu č. 527/1990 Sb., část první
11. Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích
12. Úmluva o mezinárodních výstavách, sjednaná v Paříži dne 22.11.1928 (publikována ve vyhlášce č. 46/1932 Sb., o mezinárodních výstavách)

13. Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů
14. Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků
15. Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů
16. Zákon č. 452/2001 Sb. o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele
17. Nařízením Rady (ES) č. 1014/2008, o zápisu určitých názvů do Rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení (České pivo (CHZO), Cebreiro (CHOP))
18. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 68/1994 Sb., o přístupu k Mezinárodní úmluvě na ochranu nových odrůd rostlin, ze dne 2. prosince 1961, ve znění revidovaném v Ženevě dne 10. listopadu 1972 a 23. října 1978.
19. Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin
20. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
21. Nařízení Komise (ES) č. 2659/2000 ze dne 29. listopadu 2000 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod o výzkumu a vývoji
22. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
23. Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví
24. Zákon č. 355/2014 Sb., o působnosti orgánů Celní správy České republiky v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví
25. Zákon č. 191/1999 Sb. o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví

26. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o vymáhání práv duševního vlastnictví
27. Prohlášení Komise 2005/295/ES týkající se článku 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES o vymáhání práv duševního vlastnictví
28. Zákon č. 200/1990 Sb., České národní rady o přestupcích
29. Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele
30. Zákon č. 64/1986 Sb. o České obchodní inspekci
31. Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů
32. Vyhláška 64/1975 Sb., o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, revidované v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967 ze dne 13. ledna 1975
33. Vyhláška č. 81/1985 Sb. kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 64/1975 Sb.,
34. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb., o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO)
35. Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů
36. Zákoně č. 355/2014 Sb., Zákon o působnosti orgánů Celní správy České republiky v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví
37. Zákon č. 305/1919 Sb., jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezů
38. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník
39. Listina základních práv EU, č. 111/2009 Sb. m. s

40. Nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství
41. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 110/1978 Sb. o Štrasburské dohodě o mezinárodním patentovém třídění ze dne 24. března 1971
42. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 118/1979 Sb., o Niceské dohodě o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek
43. Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád
44. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004

Mezinárodní smlouvy a úmluvy

45. Úmluva o udělování evropských patentů z 5. října 1973
46. Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví
47. Dohoda obchodních aspektů práv k duševnímu vlastnictví TRIPS

Literatura

48. POSPÍŠIL, Michal, Jan HÁK a Jana REMIŠOVÁ. Práva z průmyslového vlastnictví. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2007, 231 s. ISBN 978-808-6775-173
49. JAKL, Ladislav. Národní, mezinárodní a regionální systémy ochrany průmyslového vlastnictví. 2., upr. a rozš. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014, 247 s. ISBN 978-80-86855-52-3
50. HORÁČEK, Roman. Práva k průmyslovému vlastnictví. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005, xxiv, 424 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 80-717-9879-7

51. HENDRYCH, Dušan. Právnícký slovník. 3. podstatně rozšířené vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 1459 p. ISBN 978-807-4000-591
52. HORÁČEK, Roman, Jiří MACEK a Eva BISKUPOVÁ. Sbírnka správních a soudních rozhodnutí ve věcech průmyslového vlastnictví. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011, xviii, 612 s. Judikatura (Beck). ISBN 978-807-4003-752
53. TELEC, Ivo. Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Vyd. 1. Brno: Doplněk, 1994, 344 s. Edice učebnic Právnícké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 82. ISBN 808576511x
54. SLOVÁKOVÁ, Zuzana. Průmyslové vlastnictví. 2., dopl. a rozš. vyd. Praha: LexisNexis CZ, 2006, 212 s. Studijní texty (LexisNexis). ISBN 80-869-2008-9.
55. ČADA Karel.: STRATEGIE PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2.
56. KAREL ELIÁŠ, Jarmila Pokorná. Kurs obchodního práva: obchodní společnosti a družstva. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-807-4000-485
57. HENDRYCH, Dušan. Právnícký slovník. 2., rozš. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003, xx, 1320 s. ISBN 80-717-9740-5
58. VESELÝ, František Xaver. Všeobecný slovník právní: příruční sborník práva soukromého i veřejného zemí na radě říšské zastoupených se zvláštním zřetelem na nejnovější zákonodárství a poměry právní zemí Koruny české. Editor František Xaver Veselý. V Praze: Nákladem vlastním, 1896, 640 s
59. HURDÍK, Jan, LAVICKÝ, Petr, TELEC, Ivo. Občanské právo hmotné I. Obecná část. Ochrana osobnosti. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 114

Internetové zdroje

60. <http://www.mkcr.cz>

61. <http://bestglobalbrands.com>
62. <http://www.patria.cz/>
63. <http://www.upv.cz>
64. <http://www.horicketrubicky.eu>
65. <http://dumfinanci.cz/>
66. <http://www.amagro.cz>
67. <http://www.voxeurop.eu>
68. <http://www.cpvo.europa.eu>
69. <http://www.epravo.cz>
70. <http://wiki.knihovna.cz/>
71. <http://superveget.sluzby.cz>

Odborná periodika

72. Hajn, P. Oslabená ochrana spotřebitelů? K aktuálnímu výkladu směrnice o nekalých obchodních praktikách. *Obchodněprávní revue*, 2009, č. 2
73. KELLER, Jan. Patenty na mutanty. „Poslední generace“. roč. 1997, č. 2

Judikatura

74. Rozsudek ESD č. C-63/97 Bayerische Motorenwerke AG (BMW) and BMW Nederland BV vs. Ronald Karel Deenik
75. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 12. 2009, č. j. 2 Cm 104/2008-82
76. Rozhodnutí Nejvyššího soud ze dne 26. 3. 2013 sp. zn. 23 Cdo 1757/2012
77. Rozsudek SDEU C 251/95
78. Stanovisko NS ČR Cpjn 19/2006, publikováno ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek pod č. 63/2007

SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Tabulka č.1, Přehled práv z duševního vlastnictví.....	5
Tabulka č. 2, Přehled ochranných známek v České republice.....	22
Tabulka č. 3, Přehled právní úpravy EU k jednotlivým průmyslovým právům...48	
Tabulka č. 4, Celkový počet zapsaných práv k odrůdám v letech 1996-2015.....	52
Obrázek č.1, zapsaná ochranná známka č. 241355 jejímž vlastníkem je společnost PODRAVKA Prehrambena industrija d.d.....	58
Obrázek č.2, výrobek SUPERVEGET Zounarka sypké ochucovadlo, jeden z předmětů sporu.....	59